

İşçinin onuru sermayeyi venecektir!

İŞÇİNİN SESİ

Türk-İş'te birleş! 1 Mayıs'ta devleş!
Yıl:12, Sayı:321, 28 Ocak 1987

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÎN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÎN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÎN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

İŞÇİ GELİYOR BAŞTAN DERBY'DEN NETAŞ'TAN!

İşçi hareketi yasakları parçalama yönelişi içindedir. Burjuvazi, NETAŞ ve Derby grevlerinin bu yönelişi bir anda ateşlemesinden korkmaktadır.

Yasakları parçalama yönelişi

Zonguldak'ta göçükler oldu, üç madenci can verdi. Bu durumun küçük de olda protestolara yolaçtığı anlaşılıyor. TKİ'de imzalanan sözleşmenin hiç hoş karşılanmadığı da belli oluyor. Orman İşçileri Sendikası içinde geçen olaylar ise yine bu bölgedeki gerilimi yansıtıyor.

Adana yöresinde sınıf çelişkileri hızla keskinleşmektedir. Evren Özal takımı, bu çelişkilerin gerici ucundaki birikimden yararlanmak, kendi gerici ağırlıklarını da bu birikime katmak, aynı zamanda Adana bölgesinde durumu sanki gericilik ağırlıktaymış gibi yansıtmak için son sıralarda bu bölgeye taşınıp duruyorlar.

Türk-İş ile kamu işveren sendikaları arasında yürütülen görüşmeler tıkanıklığa doğru yolalıyor. Artık gerçek kimliğiyle, sömürücü bir patron olarak açıkça ortaya çıkan devlete karşı işçilerden eylem isteği yükseliyor. Petkim'de binlerce işçinin, zaten güdük olan grev hakkına devletçe el konması da işçileri kızdırıyor.

Böyle bir ortamda, coşku ve kararlılıkla süren NETAŞ ve Derby grevleri çok geniş bir işçi kesiminin istem ve özlemlerine sözcülük ediyor. İşçiler bu grevleri yürekten destekliyor, onların başarısını istiyor.

12 Eylül sonrasının ilk büyük grevi olarak NETAŞ grevi, işçilerin coşkulu, kararlı mücadele bayrağını yükseltirken, Derby grevi bu bayrağın üzerine 1968'lerin fabrika işgallerine, 15-16 Haziranlara ilişkin anıları işleyiverdi. Bu iki grev birlikte, işçi sınıfının coşkulu, kararlı, özverili mücadelesini ve mücadelede proleter yöntemlerini bayraklaştırıyor. Dalgalanan bu bayrak tüm sınıfa kavga çağrısı çıkarıyor ve sınıfın geniş kesimleri bu çağrıya uymaya hazırlanıyor.

Bununla da bağlı olarak Türk-İş içinde gergin bir hava var. Mustafa Özbek tayfası örgüt disiplinini çiğneyerek toplantılara vb. sırt çeviriyor. 10'a yakın sendikanın yönetimi de bu tayfanın yanında yeralıyor. Burada bir oyun dönüyor. Bu oyunu sergilemek ve Türk-İş'in bu oyuna düşmesini engellemek gereklidir. Bunun için önce sosyal demokratların konumuna bir bakalım.

Sosyal demokratların konumu

Türk-İş tabanında (hatta Mustafa Özbek'in Türk Metal Sendikası tabanında bile), billurlaşmış bir bilinç olarak değil ama deneyimden çıkardığı dersler sonucunda ulaştığı, sezgi düzeyinde istem ve özlemleriyle oldukça solda olan geniş bir kesim vardır. En sol sosyal demokrat sendikacılar bile gerçekte bu solluktan çok uzak kalmakta, ama yine de hem bu solluğa yaslanıp, hem onu engelleyici tampon olmaya çalışmaktadırlar.

Türkiye'nin patlayıcı ortamında doğrusu bu kolay bir iş değildir. Sosyal demokratlar durumun denetimden çıkmasından çok korkmakta, bu korkuyla kendilerini açmazda bulmaktadırlar. Uzun bir süredir Türk-İş içinde sağcı sendikacılar mangada kül bırakmaz bir tonda korkusuzca demagojik militanlık yaparken, sosyal demokratların *görünüşte* neredeyse bu sağcılardan daha sağda kalması bu nedenledir.

Aynı korkuyla sosyal demokratlar, Türkiye bütününde olduğu gibi, Türk-İş içinde de iktidara gelmekten kaçıyorlar. Kongrede çıkardıkları listenin, garip bir biçimde ikiye bölünmelerinin, bilerek ya da bilmeyerek altında yatan bu kaçıştı.

Sosyal demokratlar somut sendikal konularda da kavgadan kaçınıyorlar. Bunun kılıfı olarak, "ücret sendikacılığı"na habire burun büküyorlar. "Ücret sendikacılığı" kendi başına yeterli olmayabilir ama sendikacılığın a,b,c'sidir. Sosyal demokratlar ona burun bükerken, gerçekte ücret sendikacılığı bile yapmayıp boş söz sendikacılığı yapıyorlar. Demeçler verip, iş kotarmıyorlar.

Sosyal demokratların konumu budur. Gerici Mustafa Özbek tayfası, bunu dikkate alan, dikkatle kullanan bir taktik izliyor. Şimdi Türk-İş'te döndürülen oyuna daha bütünsel bakalım.

Oynanan oyun nedir?

Sosyal demokratlar, işçilerin birlik istemine boyun eğdiler ama şimdi işçilere, birlik korunacaksa daha geride durmamız, ancak merkezle birlikte öne çıkmamız gerekir diyorlar. Ellerinden birşey gelmez numarası yapıyorlar.

Mustafa Özbek tayfasına gelince. Onlar, tam kongre sonrasında huysuzluk çıkararak, konfederasyona bölünme şantajı yaparak, hem merkezin, hem sosyal demokrat muhalefetin sağa doğru kayması için gerekçe yaratıyorlar. Böylece işçilerin istediği bir noktadan, birlik noktasından tutarak, sendika yöneticileri hep birlikte göreceli olarak daha sağa kayacaklar, tabanın sola kayışına engel olacaklar. Sağ suni bir ağırlık kazanmış olacak.

Bu süreç bütünsel olarak amacına ulaşırsa sola kayışa baraj kurulmuş olacak. Ulaşmazsa, somut duruma göre, ya sağ Türk-İş'ten kendi gerçek gücünün çok ötesinde, önemli bir parça koparacak, ya da sosyal demokratlar mızıtıp, DİSK, Baştürkçü ayrı bir konfederasyon vb. hedefiyle, solun gerçek gücünü hiç yansıtmaz bir çapta, önemli bir sol işçi kesimini sağcı sendikacıların yönetimi altında bırakarak Türk-İş'ten ayrılacaklar.

Türk-İş'in başına örülmekte olan çorap budur. Türk-İş'li işçinin gerçek eğilimleri, özlemleri paravanayla kapatılmak, birlik istemiyle militan eylem istemi birbirine karşı kullanılmak ve Türk-İş parçalanmak isteniyor. Böylece, tam işçi gözünü NETAŞ ve Derby grevcilerinin dalgalandırdığı kavga bayrağına çevirmişken, aynı zamanda gözlerin yeniden örgüt içi sorunlara çevrilmesi, kavganın geri itilmesi sağlanmış olacak. Hesap bu. İnancımız o ki evdeki hesap çarşıya uymayacak!

Grevci işçilerin rolü

Türk-İş'e ve genel olarak işçi hareketine yönelik bu hesapların boşa çıkarılmasında grevci işçilerin omuzuna tarihsel bir sorumluluk düşüyor. Bu da kimden gelirse gelsin her türlü bozguncu çabaya, engele ve çekiştirmeye rağmen kararlı mücadeleyi sürdürmek, grevleri başarıya götürmek ve bu arada sendikanın öz be öz işçi örgütü olduğunu, işçinin söz ve karar sahibi bulunduğunu ele güne göstermektir.

İşveren grevcilere karşı psikolojik savaş yürütmektedir. Yargı organlarıyla, polisiyle, PTT'siyle devlet grevcilere karşı çeşitli taktikler izlemektedir. Sosyal demokrat partiler grevle dayanışmaktan çok grevci işçileri kafaya almak istemektedir. Sendika merkezinde sorunlar olmasa bunlar birşey yazmaz. Sosyal demokrat ve resmilerin elele etkisi altında bulunan Otomobil-İş merkez yönetimi NETAŞ grevinin parlak bir başarıya ulaşmasını ister yönde davranmamaktadır.

Bu yönetimden bazı kişiler kongre öncesinde militan konuşmalar yaptılar, tabanın söz ve karar sahibi olmasını ağızlarından düşürmediler. Ama şimdi grev fonlarına, toplu sözleşme pazarlığına ve grevle dayanışmaya gelince tabanın söz ve kararını unutuveriyorlar. Ankara'ya yürüyüş yapacaklarmış. Güzel ama önce tüm şubelerini harekete geçirmekle, işverene ne ödün verileceğini grevci işçilere sorarak karar vermekle vb. işe başlasalar...

Grevci işçiler bütün engelleri aşacak yetenektedirler. İşçiler sendikalarına sahip çıkmalı, tabanın söz ve kararını yabancı akımlara dayamalıdırlar. Militan sendikal birliğin yolu da buradan geçer. Bölünme tabanda değil sendikal hareketin tepesindedir. Grevciler ülke çapında tabanın militan sendikal birliğini savunmalı, bugün Türk-İş'e özellikle kucak açmalıdırlar.

Grevcilere hem ülke çapında sınıf ve demokrasi mücadelesinde, hem de işçi dayanışmasında ve militan sendikal birliğin sağlanmasında önemli görev düşüyor. Birincisi ikinciyle bağlıdır. Ağaç demiş baltaya, sapın benden olmasa sen beni kesebilir miydin? Sorun ağaçla baltanın sapını birbirinden ayirdetmek ve kararlı mücadeleyi inatla sürdürmektir. Zafer er geç işçi sınıfınındır. Zafere giden yolu hiçbir balta kesemeyecektir.

Şimdi ne yapacaklar

Türban tartışması yer yer türban yasaklama yönetmelikleriyle, yer yer türban eylemleriyle ve Erbakan'ın gövde gösterileriyle sürdü. "Atatürkçü güç" ordunun mektup verdiği yazıldı. Sonra bunu yazanlar mahkemelik oldu. Daha çok sayılır.

Geçen sayımızda türban tartışmasının genel bir değerlendirmesini kısaca yapmıştık. Pratik o genel değerlendirmedeki bazı noktaları daha açık sergiledi. Bu yazıda bu noktalardan bazılarına dikkat çekmekle yetineceğiz.

Bir kez, bu tartışmada sözde "ilerici" tarafı oluşturan ve laiklik diye ağlaşanların şu dünyada doğru dürüst laik bile olamadıkları iyice ortaya çıktı. Bunlar, din dersi nasıl mecburi olur diyorlar. İmam Hatip Liseleri'ne 3 yılda 14 milyar liralık harcamayı çok buluyorlar. Ama kalkıp da, laik bir devlet nasıl diyanet işleri diye bir kurum barındırabilir, nasıl imam hatip okulu açabilir diye sormuyorlar. Çünkü burjuvazinin solu bile demokrat değildir ve böyle bir soru sormanın Atatürk'ü de açık düşüreceğinden endişelidir.

Onlar endişelenedursunlar, ikincisi, bu tartışma Atatürk denen "ulusal" değerin iflasını yine de belgelemiştir. Türkiye toplumunda hiçbir zaman Atatürk'e bu kadar açık dil uzatılmamıştır. Bu uzun süredir gelen bir iflasın su yüzüne çıkmasından başka birşey değildir. Ancak burjuvazi bu iflası gericilerin eliyle su yüzüne çıkarmıştır. Gericiliğe karşı tepki içinde Atatürk'e belki yeniden sempati toplayabileceğini düşünmüştür. Gelgelelim bunun da başaramamıştır. Gericiliğe tepki duyulmuş ama Atatürkçülük hortlatılmamıştır. Halk yobazlığa karşı çıkarken Atatürkçülüğe savrulmamıştır.

Türkiye toplumu ağırlığıyla yobazlığa karşı çıkmıştır. Üçüncü nokta da budur.

Geçen sayımızda bu tartışmanın bütünüyle zararlı olduğunu yazmıştık. Din yüzyıllardır süregelen bir olgu. Böyle tartışmalar dini körükleyici etki yapar, bu tartışma da belli ölçüde yapmıştır. Zarar budur. Ancak bu alanda da kazanç zararı bastırmıştır.

Geniş halk kesimleri bu tartışmadan yobazlığa tepki duyarak, kişisel inanç olarak dini siyasal gericilikten eskisinden daha iyi ayırarak çıkmıştır. Ve sonunda burjuvazi, inanç boşluğunu dini körükleyerek de dolduramayacağını anlamıştır.

Bu ince anlayışla, son sıralarda laiklik-irtica konusuyla başlayan köşe yazıları, ne hikmetse emek-sermaye çelişkisinden söz ederek, asıl olarak o konuya değinerek bitiyor. Ote yandan "ana tehlike komünizm" sözleri yine ortalığa saçıldı. Burjuvazi sadede geliyor! Sınıf savaşı yükseliyor, şimdi ne yapacağız diye kara kara düşünüyor.

Cemile Çakmak

İŞÇİNİN SESİ
Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Herşey NETAŞ grevi için

Değerli Yoldaşlar, Türkiye toplumu, yeni bir dönemece, 1980'lerin devrimci durum yaşayan Türkiye'sine doğru dolu dizgin yol alıyor. Huzursuzluk, ekonomik-toplumsal bunalım, olağanca ağırlığıyla hissedilirken, işçi kesiminden yapılan her çıkış, diğer emekçi kesimlerin savaşım azmini körüklüyor.

Kimin ne niyetle öne sürdüğünden bağımsız düşünüldüğünde, çeşitli kesimlerden yükselen istemler, gıttikçe derinleşen bir bunalımı gösteriyor. TÜSİAD hükümetten birşeyler istiyor. Sanayi ve Ticaret Odaları, tarım burjuvazisi, bankalar, burjuvazinin her boydan, her soydan lider kuruluşları "istemler" öne sürüyor, "tavsiyeler"de bulunuyorlar. Bu, burjuvazinin bunalımı atlatabilmek, hafifletebilmek amacıyla, kendi anarşik yapısı içinde çıkış yolu arama çabasıdır.

Öte yandan, asıl önemlisi, işçi sınıfı, öncü işçilerin yaptığı çıkışların ortaya koyduğu eğilimle uyumlu olarak habire çıkış yapıyor. Orada burada mantar gibi patlak veren grevler, "şalter indirme"ler, yemek "yememe"ler, törenlere "katılmama'lar, istemlerini daha toplu ve daha yüksek sesle, giderek daha militanca dile getirmeler sınıfımızın yükselen savaşkanlık eğrisinin güzel göstergeleridir.

Bence bir önemli nokta da şu: Grev ve direnişlerin artmasının toplumda yaratacağı etki, yalnız greve katılan işçi sayısı, grevde geçen gün, vb. sayısal ölçütlerle sınırlanamaz. Her yeni grev, her yeni çıkış, bütün topluma, emekçi sınıf ve katmanlara "savaşımı yükseltin" işaretini veriyor. Çevresine, ölçülmez büyüklükte *moral* etki ışını saçıyor.

Bunun şu anda en güzel örneği, yiğit NETAŞ işçilerinin grevidir.

NETAŞ grevi, hem işkolu ve sendikal örgüt itibariyle, hem de katılan işçi sayısının binlerle ifade edilmesi ve ileri sürdüğü istemlerin *niteliği* itibariyle, günün en önemli çıkışı olmuştur. NETAŞ işçilerinin istemlerini kararlı biçimde savunması, yalnızca İstanbul'u değil tüm *ülkeyi* etkilemektedir. NETAŞ grevinin her yeni günü, ülkede ekmek ve demokrasi savaşımının bu odağında kazanılacak zaferin, işçi sınıfı ve tüm devrimci hareket için ne denli önem taşıdığını göstermeye yeterlidir. NETAŞ grevinin başarısı, bugün sınıf savaşımının yükseltilmesinde, devrimci moralin artmasında anahtar rol oynamaktadır.

İşçinin Sesi'nde başladığı ilan edilen "NETAŞ greviyle dayanışma kampanyası", *ilk* olmasının dışında, gelişmenin yukarıda ele aldığımız canalıcı yönünün çok iyi kavranmış olması nedeniyle de önem taşıyor.

Dayanışma kampanyasına varımızla yoğumuzla katılıyoruz. Çevremizde elinde NETAŞ broşürleriyle, işçilerden NETAŞ'a bağış almak için dolaşan işçi arkadaşlar, tek tek işçilere bu grevin tarihsel önemini anlatan sendika temsilcisi arkadaşlar var. Gece-gündüz demeden yapılan ev ziyaretleri, grevden ulaşan en son haberlerin panolarda ilanı, NETAŞ işçileri yararına satışlar, yalnızca gündeliklerini değil haftalık ücretlerini NETAŞ'a bağışlayan yoldaşlarımız... Bütün bunlar, sınıfa, sınıfın eliyle kurulacak aydınlık geleceğe sonsuz güven duyan insanların, ilerici, demokrat ve komünistlerin, NETAŞ işçilerine iletebildikleri dayanışmanın, sınıf kardeşliğinin anlamlı ifadesidir.

Yoldaşlar, yine de yaptıklarımız yeterli olmaktan uzaktır. Daha çok işçiye, grevin *tarihsel* önemini daha çok kavratabilmeliyiz. Tüm Avrupa'da daha geniş kesimlere, Avrupalı demokratlara bu grevin önemini anlatabilmeliyiz.

NETAŞ greviyle dayanışma kampanyasına daha fazla yüreği katabilmeliyiz.

Türkiye'de NETAŞ'tan militan bir ses yükselirken, Avrupa'nın her yanındaki ilerici demokratlar ve göçmenler bu sesle uyumlu olarak seslerini yükseltmelidirler!

Herşey NETAŞ'ın yiğit işçilerinin başarısı için!

K. M., Londra

HAYDİ DAYANIŞMAYA

— NETAŞ İşçilerine —

Kartala keser gönlüm benim,
sonul adaletin keskin kılıcına,
eski toplumun kalbine vuracak
vurup parçalayacak kartala keser gönlüm.

Sen kartalsın, gönlümde yatansın.
Sen yoksul ve karanlık mahallede
parıldayan ışık kümesi
Sen sömürü ve ezgiye diş bileyenlerin
başkaldıran gür sesi,
Sen devrilmez olanı devirecek güçsün!

Sen kavgada, grevdesin bugün
ve ben karargah kurdum kartal yuvasına
doruktan haykırıyorum
kızıl mendil sallıyorum rüzgara
varımla yoğumla çağırıyorum
çağrı yapıyorum dostlara:
Haydi, diyorum
Haydi *kartalla dayanışmaya!*
Dayanışmaya
sesini yükselten yanımızla!

Mercan Köklü

GREV GÖZCÜSÜNE

Sen,
Karanlığın göğsünü
delerken,

Ben,
Kulağımın üstüne
Yatamam burada...
Kalemim küçük,
Büyük başlıklar da
atamam.

Merhaba!
Haftalardır fabrika
önünde
Her türlü saldırıya karşı
Yokluğa yoksulluğa
soğuğa karşı
Grev gözcülüğü yapana
Yüreğine bir damla sıcaklık
katabilirsem
Ne mutlu bana...

Ozan Öncü

Bu boşluğu biz doldururuz

Yoldaşlar

Şu türban tartışması artık kabak tadı verdi. Tartışmanın ikiyüzülüğü o denli sırıttı ki haftalık dergiler, örneğin *Nokta* çifte standartlardan söz etmek mecburiyetini hissetti.

Herkesin, ilk bakışta anlamasa bile, hissettiği şey, burjuvazi içinde şiddetlenen bir hesaplaşmada "türban"ın görüntü olduğudur. Ama bence bu da talidir.

"Türban"ın ardında yatan gerçek, burjuva değerlerin iflası ve çürümüşlüğüdür. Toplumda, ciddi bir inanç boşluğu doğmuştur. Sistem açısından bu, son derece "tehlikeli" sonuçları olabilecek bir çekişmedir. Türbanla "tartışılan" da, buna karşı burjvua düzeni içinde nasıl önlemler alınması gerektiğidir.

Marks-Engels, *Komünist Manifesto*'da burjuvazinin, eski toplumun kutsal, saygıdeğer, vb. değerlerini nasıl yıktığını, her değeri, eski toplumda manevi açıdan önem taşıyan her şeyi, nasıl parayla satın alınır bir *meta* haline getirdiğini anlatıyorlar.

Aynı burjuvazi, feodal topluma ait değerleri, inançları yıkarken, yerine *kendi* değerlerinin koyulmasının kavgasını da veriyordu. Burjuvazinin henüz devrimci olduğu bir çağda, elbette, burjuva değerler feodal toplumun değer ve inançlarına görece olarak ilerici oluyordu. Toplumu çok hızlı bir devrimci değişime tabi tutuyordu.

Ancak, burjuvazinin devrimci, hatta ilerici, demokrat olduğu dönemler, dünya genelinde artık onun için "tatlı bir mazi"dir. O, eskiden olduğu gibi bugün de varolan her şeyi, "paranın" merceğinden bakarak değerlendiriyor. Kârlı mı değil mi ona bakıyor. Ama, yıkılan değerler, inançlar artık, *kendisinin* getirdikleri, kendisinin yaşattıklarıdır. Bütünüyle *gerici* bir sınıf olarak çok yol almış olan burjuvazi, topluma verecek iyi, güzel, olumlu *değerlere* sahip değildir.

Bu söylediklerimiz, devrimciliği hiç yaşamamış, ta baştan gerici bir hilkat garibesi olarak doğmuş Türkiye burjuvazisi için haydi haydi geçerlidir.

Birbirinden giderek çok daha kesin hatlarla ayrılan iki ayrı ulusun, yani iki ayrı *sınıfın* yaşadığı Türkiye toplumunda, burjuvazinin "ulusal değer" yaygarası artık kimseyi uzun süre kandıramıyor. İstiklal marşı, TDK'nın öztürkçesindeki gerçek anlamını aldı, o, toplum için artık bir "düttürü"dür. Bayrak, Atatürk, "vatan borcu": askerlik, daha çok şey sayılabilir, hepsi halkın gözünde "fasa fiso" oldu.

Burjuvazi, ekonomik-toplumsal bunalımın siyasal bunalımın basamaklarını hızla döşediği şu dönemde, yıkılan, dökülen, paramparça olan herşeyi "ulusal" tutkalla yapıştırmaya çabalarken, bizim menşevikler de menşevizmin bildik "ulusal çıkarlar" tutkalının çürümeyi, bunalımı daha iyi engelleyeceğini habire yazıp duruyorlar. "Ulusal" olan çok şeyin bir bütün olarak gericileştiği dünyamızda, resmiler "ulusal" çürüyenler kervanında yerlerini alıyorlar.

Burjuva değerlerin yıkımı bir boşluk doğuruyor dedik. Bu boşluğu en iyi ve *yalnız* komünistler doldurabilir, doldurmalıdır. Marksizm-Leninizm, bir dünya görüşü olarak, insanlığa, hayatın her yönünde doğru, akılcı, toplumsal ilerlemenin çıkarlarıyla uyumlu bir yol gösteriyor.

O halde bizim yapmamız gereken, nerede boşluk varsa, ideolojimiz ve devrimci geleneğimizle, örgütümüzle oraya dalmak, toplumu, onu dev bir adımla ileriye götürecek devrime hazırlamaktır. Aydınlık bir dünyanın değerleri, inançları devrimle meyva vermeye başlayacaktır.

Salih Can

KANITLA!

Haydar Kutlu, son yazılarında, işçi sınıfımızı küçük ve güçsüz göstermek için elinden geleni yapıyor. Sayıları "birkaç yüz bini geçmeyen ve küçük işletmelere dağılmış işçi sınıfı"ndan söz ediyor.

Şimdi, bu genel sekreter Haydar Kutlu'yu, tüm Türkiye devrimci hareketi ve işçi sınıfı önünde, SÖYLEDİKLERİNİ KANITLAMAYA ÇAĞIRIYORUZ.

DUYURU

Türkiye Komünist Partisi — *İşçinin Sesi* Merkez Komitesi toplandı. Merkez Komitesi, III. Konferans'ın koyduğu hedeflere ne kadar ulaşılabilmiş olduğunu değerlendirdi. Değişen koşulları göz önüne alarak hedeflerdeki öncelikleri ve vurguları belirledi, önümüzdeki ayların acil görevlerini saptadı.

Parti örgütleri, geçtiğimiz aylarda, Merkez Komitesi Sonbahar Plenumu'nun öne aldığı hedefler doğrultusunda sendikal alan çalışmalarında ilk mevzileri tutmaya başladı. İşçi sınıfımızın savaşımda kararlılığının simgesi olmaya başlayan, demokratik hareketin umutlarını dile getiren grevlerde bugün yoldaşlarımız görev yapıyor. Taban örgütlerimizi işçi sınıfının, fabrikaların içine gömme kendiliğinden bir süreç olmaktan çıkmaya başladı. Parti kadroları içinde işçi oranı hızla büyüyor. Öğrenci hareketi içinde, meslek odalarında parti çalışması başladı. Parti örgütlerinin çalışmasındaki yükselişin getirdiği gereksinimleri karşılamak üzere Merkez Komite, çalışmaların teknik temelini geliştirdi. Merkez Organ'da işçilerde duyarlılığın yükseldiği konularda yazılar giderek daha çok yer alıyor.

Partimizin gelişmesinin bugün geldiği nokta ve Türkiye'nin ortamı, III. Konferans'ın belirlemiş olduğu bazı hedefler doğrultusunda başlangıç yapılmasını, başlamış bazı işlerin ise hızla tamamlanmasını gerektiriyor.

Parti örgütlerimizin içinde yer aldığı sertleşen sınıf savaşımı yoldaşlarımızdan üstün bilinç, üstün disiplin, üstün özveri ve tutkulu bir çalışma bekliyor. Bu yalnız Türkiye için değil, Avrupa'daki kadrolar için de böyledir. Faşizm yıllarının sonucu Avrupa'da belirmiş yavaş çalışma temposuna uymuş bazı yoldaşlar bu dönemde silkinmelidirler. Uzlaşma temelinde savaş örgütü olmaz. Parti üyeliğinin tüzükte gösterilen alt çizgisi parti toplantılarına katılmak, keseneğini düzenli ödemek ve alınan kararlara uymaktır. Bu çizginin altına düşen, partimizin tarihsel misyonuna layık olmayan yoldaşların parti üyesi olarak kalmaları işçi sınıfımızı aldatmak olur.

Bu dönemde yeni üye alımında program-tüzük sınavı uygulamasına başlanacaktır.

Partiye yeni kadroların katılımı parti okulu yönünde yapılmış girişimleri geliştirmeyi gerektirmektedir.

Önümüzdeki dönemde, ülkede legal odaklar yaratmak için özel bir çalışma yapılmalıdır.

Partimizin III. Konferans'ının yıldönümü yaklaşıyor. Partimizin bir yıldır uyguladığı stratejiyi gözden geçirmenin zamanı geliyor. Tüm parti örgütleri bu yönde ön çalışmalara başlamalı, yeni çalışma stratejisi için önerilerini hızla MK'ya iletmelidirler.

Türkiye'de sınıf savaşımı yükseliyor. İşçi sınıfı artan ölçüde grevlere, direnişlere çıkıyor. Derby grevi, Philips direnişi gibi bir dizi eylemin arasında NETAŞ grevi keskinleşen savaşımın odak noktası oldu. NETAŞ grevinin başarısı ülkenin siyasal ortamında önemli bir dönemeç olacaktır. Grevci işçiler ile dayanışma için başlatılan kampanyanın başarısı için işçi sınıfından, demokrasiden yana olan herkes üstün bir enerji ile çalışmalıdır. TÜRK-İŞ, NETAŞ grevini desteklemelidir. Grevci işçiler TÜRK-İŞ sendikalarından, TÜRK-İŞ'te örgütlü işçilerden bu desteği istemelidir.

NETAŞ grevinin bir kez daha kanıtladığı gerçek, Türkiye Komünist Partisi "resmi", menşevik yönetiminin işçi sınıfının önündeki başta gelen engellerden biri olduğudur. Militan işçiler üzerinde etkin olmaya çalışan bu oportünizm, işçi sınıfını her yerde burjuvazinin, Demirellerin, İnönülerin kuyruğuna takmak için uğraşıyor. Sınıf mücadelesini uyuşuk, reformcu-uzlaşmacı sınırlar içine hapsetmeye çalışıyor. Gerçekleştirdiklerini söyledikleri TİP-TKP birleşmesi bu oportünist çizginin yalnızca yayılması değil, reformizm, legalizm temelinde daha da derinleşmesi olacaktır.

Partimiz, ideolojik, örgütsel, her alanda bu ihanet çizgisini sergileme, onları devrimci, öncü işçilerden soyutlama çalışmasını yükseltecektir.

Türkiye Komünist Partisi —
İşçinin Sesi
Merkez Komitesi

BİLDİRİ

TÜRK-İŞ'TE BİRLEŞİN! 1 MAYIS'TA DEVLEŞİN!

Türkiye'de ekonomik toplumsal bunalım derinleşiyor, siyasal bunalıma dönüşme işaretleri veriyor.

12 Eylül'ün ardından düzenli biçimde geri çekilen işçi sınıfımız, yaşadığı deneyimin değerlendirmesini yaptı, güç topladı ve faşizmi çözen ana etken oldu. Faşizmin çözülüşünden sonra ise, ortamı sürekli ileri zorlayarak artan ölçüde grevlere çıkmaya başladı. Sınıf savaşımı yeniden yükseliyor.

1986 yılı, bu yükseliş sürecinin önemli bir basamağıydı. 1987'de ise savaşım, 1986'yı çok gerilerde bırakacak, daha üst düzeyde daha hızlı yol alacaktır. NETAŞ işçilerinin coşkulu ve kararlı eylemi bunun habercisidir. Türk-İş kongresinin "1987 eylem yılı olacaktır" demesi, işçi sınıfının kavgayı yükseltme azminin göstergesidir. Bu koşullarda, 1987 1 Mayıs'ı büyük önem kazanmaktadır.

İşçi sınıfımız 1 Mayıs'ı yine alanlarda kutlamak istiyor. Aynı zamanda, Türk-İş çatısı altında militan bir sendikal birlik kurmaya yöneliyor, Türk-İş'i eyleme ve birliğe zorluyor. Türk-İş, işçi çoğunluğun eylem ve birlik doğrultusunda biçimlenen iradesini dikkate alarak 1 Mayıs'a sahip çıkmalı, 1 Mayıs'ın alanlarda kutlanmasına önayak olmalıdır.

Üstelik bu 1 Mayıs, 1977 1 Mayıs'ının 10. yıldönümüdür. O 1 Mayıs, 1980 öncesinin şanlı sınıf kavgasının doruk noktasıydı. Böyle olduğu için 1977 1 Mayıs'ının 10. yıldönümünde, sınıf hareketindeki yeni yükselişin bayrağını alanlarda dalgalandırmalıyız. Türk-İş, işçi çoğunluğun bu doğrultudaki iradesine ses vermelidir.

Türkiye'de yığınsal savaşım günleri geliyor. Sağcısıyla, sosyal demokratıyla burjuvazi ve çeşitli tonlarıyla oportünizm bu gelişmeyi durdurmak istiyor. Ancak bu kez hiçbir güç bu süreci durduramayacaktır. Türkiye devrimi yaklaşıyor. Sorun, önümüze sürülen engelleri, geçmiş deneyimden çıkan derslerin ışığında daha erken görmek, temizlemek ve yaklaşan devrime daha hızlı ilerlemektir.

İşçiler Türk-İş'te birleşin!
1 Mayıs'ta devleşin!

Türkiye Komünist Partisi —
İşçinin Sesi
Merkez Komitesi

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

Resmi amaçlar için dünü ve bugünü çarpıtmak

Resmi TKP son dönemde ilginç bir değişim içindedir. Bazı alanlarda, ev ödevini iyi çalışan uslu bir okul çocuğu gibi, dünya komünist hareketinin hattını eskiye oranla çok daha iyi yansıtmaktadır. Bazı alanlarda ise, ilk söylediğimizle de çelişmez, hızlı bir "TİP'leşme" içindedir.

Biz bu yazıda, resmi TKP görüşlerinin temel yönlerini, örneğin devrim stratejilerini, Türkiye'nin ekonomik-toplumsal yapısına ilişkin görüşlerini vb., ele almayacağız. Resmi amaçlar için dünü ve bugünü nasıl çarpıttıklarını göstermeye, bu çerçeve içindeki siyasal saptamalarını tanıtmaya çalışacağız.

1. Yakın tarih

Menşeviklerin yeni stratejilerinde yakın tarihi ele alışlarındaki en ilginç yönleri sıralayarak başlayalım.

Tüm burjuva iktidarlara övgü

Yakın tarihi ele alışta, menşeviklerin geçmişten farklı olarak vurgu kazanmış tutumları, birinci olarak, Atatürk'ten Demirel'e tüm burjuva iktidarları övmeleridir. Son yazılarında buna çok örnek buluruz. Birini okuyalım.

"1980'e kadar Türkiye emperyalizme bağımlılık çerçevesine rağmen ve bunun etkilediği biçimler altında, çarpık da olsa *sanayileşmede, modernleşmede* gözardı edilmemesi gereken bir yol almıştı. (...)

"NATO üyesi olmasına rağmen, genel hatlarıyla çok yönlü ve yumuşama yanlısı bir dış politika izleme eğilimindeydi." (*Ulusal Demokrasi Programı*)

Tabii en gerici iktidarlar altında bile, hatta faşizm altında bile üretim güçleri gelişir. Mutlak anlamda gelişme olmadığında zaten o toplumda tufan vardır. Bu anlamda 12 Eylül faşizmi altında da, Özal demokrasisi altında da "yol alma" olmuştur. Ama bir komünist için söylenmesi gereken bu mudur? Böyle bir yaklaşım bugüne dek verilen savaşımları anlamsızlaştırmaz mı? Gelişme ama nasıl, hangi sınıfların sırtından, ne pahasına ve ne kadar gelişme?

Demirel'e "özel övgü"

Cumhuriyet sonrası tüm burjuva hükümetlere övgünün yanı sıra, son dönem menşevik yazılarda DP-AP-DYP-Demirel hattına açık bir övgü vardır. Bu yazıları en üstünkörü okuyan insanın bile defalarca rastlaması kaçınılmaz olduğu için, bu övgüleri göstermeye gerek yoktur.

Yalnız ilginç olan, övgü sürecinde bu siyasal gücün sınıfsal konumunun değişmesidir. Hatırlarsanız, 12 Eylül öncesinde ve 12 Eylül sonrasında, resmiler cuntaya faşist demedikleri sırada Demirel baş düşmandı ve tekelcilerin temsilcisiydi. Amerikan emperyalizminin ülkemizdeki adamıydı. Bugün ise Kutlu şöyle diyor:

"DYP, ANAP'ın ekonomik programından rahatsız olan tekeldışı sermayenin ve ağırlıkla onların kontrolündeki köy kesimlerinin oylarını almıştır."

"Oylarını almıştır" anlamsız bir söz. Herkes işçinin, emekçinin oylarını alıyor. Hangi kesimin temsilcisidir? Alıntı bunu açık bırakıyor. Ama ardından gelen cümle yanıtı veriyor:

"Ne var ki, sonuçta her iki kesim de sermayenin kanatlarıdır."

Demek ki, ANAP sermayenin bir kanadı, DYP öteki kanadıdır. ANAP tekellerin, DYP tekeldışı sermayenin temsilcisidir. Bir daha ve alıntının tümünü okuyalım.

"Deniliyor ki şimdi yakın olasılıkla ANAP ile DYP birleşecek ve iktidara geleceklerdir. Kuşkusuz böyle bir sonuç olasılık dışı değildir. Ancak DYP ile ANAP arasındaki çelişki sıradan değildir. *DYP, ANAP'ın ekonomik programından rahatsız olan tekeldışı sermayenin ve ağırlıkla onların kontrolündeki köy kesimlerinin oylarını almıştır.* ANAP kadroları geleneksel sağdan farklı olarak ülkemizin şimdiye kadar görmediği en işbirlikçi, en anti ulusal halk düşmanı bir kadrodur. Özal hükümeti gitse bile bu kadro kalacaktır. Çünkü emperyalizmin bu yeni kadroya gereksinimi vardır. *Ne var ki sonuçta her iki kesim de sermayenin kanatlarıdır.* Aralarındaki çelişki uzlaşmaz değildir. Ancak sorun başkadır." (H. Kutlu, *Ülke Konferansı konuşması*)

12 Eylül geldikten sonra bile tekellerin temsilciliğini sürdüren Demirel, şimdi tekeldışı sermayenin temsilcisidir. İnsanlar sınıf değiştirebilir. Partimizde de çok yoldaş başka sınıftan gelmiş, başka sınıf için uğraşıyor. Ama Demirel bugün tüm AP kurmay kadrosuyla birlikte, aşağı yukarı tüm AP örgütüyle birlikte iş yapıyor. DYP denilen partiyle birlikte iş yapıyor. Öyleyse koca bir katman yer değiştiriyor. Ekonomik ve siyasal yaşamda önemli gücü olan bir büyük örgütlenme, katman değiştiriyor!

Resmiler bu saçmalığı, Demirel'in bugünkü demagojilerine sığınarak savunmaya çalışıyorlar. Oysa Demirel'in bugün yaptığı, muhalefetteki her burjuva siyasetçisinin işçinin, emekçinin oyunu çalabilmek için yaptığı demagojidir. Sosyal devlet, demokrasi, vb. Ancak, hükümeti aldığında yapacağı, 24 Ocak programından çok farklı olmayacaktır. Bu "geleneksel sağ" bu büyük burjuvazi ülkemizde ne demokrattır, ne antiemperyalisttir, hatta düzgün bir liberal bile değildir. Bu kesimi menşevikler bugün demokrasinin savunucuları arasında sunuyorlar.

Cuntacılara övgü

Resmi TKP görüşlerinde yakın tarihle ilgili üçüncü ilginç yan, cuntacılara yapılan övgüdür. Ve bu övgü geniş de bir yer tutuyor. Nereden nereye geldik? Bir zamanlar böyle şeyleri ağıza almak ayıp sayılırdı. Şimdi korkusuzca cuntalar, Kemalistler övülüyor.

Menşeviklere göre, 27 Mayıs sırasında toplumumuzun önüne bir tarihsel fırsat çıkmıştı. Asker-sivil-aydın zinde güçlerle işçi sınıfının bağlaşıklığı fırsatı. Fakat bu tarihsel fırsat kullanılamadı. Çünkü, işçi sınıfı adına hareket edenler bu fırsatı yakalayamadı.

Şimdi, hem cuntacılara övgüyü anlatan, hem de birkaç şeyi daha yansıtan uzun bir alıntı okuyalım:

"O tarihleri yaşayanlar (60'ları yaşayanlar — *R.Y.*) işçi sınıfının öncülüğü ve sosyalizm konusundaki şiddetli tartışmaları hatırlayacaktır.

"Bir yanda işçi sınıfının öncülüğü, diğer yanda asker-sivil aydın kadro önderliği tartışılıyordu.

"(...)

"Artık kapitalizm gelişiyor ve hatta hızlı bir gelişme içine giriyor, işçi sınıfı büyüyor, örgütlenme ve mücadele yeteneği artıyordu. İşçi sınıfının öncülüğünü dışlamak doğru değildi. Demokratik ve devrimci sürecin gelişmesi için gelişen, diri yepyeni gücü görmek gerekirdi. 'Asker-sivil-aydın kadro öncülüğü' diyenler gelişen, güç kazanan *eğilimi* görmüyorlardı.

"Ancak, işçi sınıfının öncülüğü ve sosyalizm diyenler de *somut* durumda güçleri doğru değerlendiremiyor, doğru bir politik hat öne koyamıyorlardı. Oysa o tarihlerde 'asker-sivil-aydın kadro' denilen güçler hâlâ etkili idiler. Bu güçlerin sosyalist düşüncelerin gelişmesine olanak hazırlayan 1961 Anayasasını gerçekleştiren güçler olduğu unutuluyordu." (H. Kutlu, *TKP ve Demokrasi Savaşı, II*)

Dikkat ederseniz, cuntacıların yaptığı hata gelişmekte olan işçi sınıfını, bu eğilimi görememektir. (Eğilim, egemen olan demek değildir, gelişmesi önlenmezse ileride egemenlik kazanacak olan demektir.) İşçi sınıfı temsilcileri ise o günkü güç dengesini düzgün değerlendirmiyor. Cuntacılar eğilimi, işçi sınıfı temsilcileri o günkü somut durumu görmezden geliyorlar. Devam ediyorum:

"Burada Doğan Avcıoğlu'ndan iki alıntı yapacağız. Önce şunu söylemeliyiz. Avcıoğlu Marksist-Leninist bir kişi değildi. Ama Marksizm'den şiddetli esinlenen, tutarlı bir devrimci demokrat, ulusal kurtuluşçu yurtsever birisiydi. Ülkemizin ender yetiştirdiği değerlerden biri olduğunu söylemeliyiz. Avcıoğlu'nun ülkemizin tarihiyle ilgili çalışmalarının çok değerli olduğu ve 1960 ve 1970 sonrası dönemle ilgili analizlerinin *belirli ölçülerde günümüzde de geçerli olduğu kanısındayız.* Ne yazık ki, o şimdi yaşamıyor."

"Öte yandan Avcıoğlu, ilginçtir, sol harekette en az dikkat verildiğini söylediğimiz, devrimin hazırlığı sorununa, yetersiz de olsa, en çok dikkati vermiştir. (Alıntı başlıyor — R.Y.)

" ' 'Proletarya Türkiye'yi kurtaracak' diyorlar. 'Peki proletarya Türkiye'yi kurtarana kadar ne yapacağız?' deyince dudak büküp geçiyorlar. Proletarya öncülüğü olmadan hiçbir ilerici adım atılamaz görüşünü savunarak entellektüel tembelliklerine bir gerekçe buluyorlar. (...)

" ' 'Bu nedenle devrimci aydınlarımızın yalnızca proletarya türküleri söylemekle yetinmeyip devrimci iktidarların somut sorunlarına eğilmelerini ve çözüm yolları getirmelerini beklemekteyiz. Fakat öyle görünür ki, sorunlarımıza somut çözümler getirmekteki ilgisizliğin bedelini Türkiye bir kez daha hayli pahalı ödeyecektir.'

"Bu alıntıyı özellikle seçtik. Görülebilir ki, Avcıoğlu 1971'de hâlâ proletaryaya yeterli güven duygusunu kazanmış değildir. Bu onun politik tahlillerinin büyük zayıflığının bir nedenidir. *Ancak, bunun dışında burada söyledikleri doğrudur.*" *(agy)*

Yukarıdaki satırları yalnızca o tarihin cuntacılarına yapılan övgüyü kanıtlamak için almadık. Kutlu o satırlarda bugüne dönük sonuç çıkarmakta, Avcıoğlu'nun söyledikleri için, "doğrudur, günümüzde de geçerlidir" demektedir. "Ne yazık ki, o şimdi yaşamıyor"!

Kutlu'nun Avcıoğlu'ndan yaptığı alıntı, menşevik stratejinin bugün de altında yatan temel anlayışı yansıtmaktadır. Tamam, işçi sınıfı devrimi yapacak, ama o güne dek ne yapacağız? (İki bakanlık alsak olmaz mı?)

1960-70 döneminin reddi

Avcıoğlu alıntısının da gösterdiği gibi, resmi yönetim, dördüncü olarak, 1960-70 dönemini, sosyalistlerin o yıllardaki savaşımını, cuntacılarla, Atatürkçülerle işbirliği yapılmadı diye reddetmektedir.

Biz 1960-70 arasına sahip çıkarız. O günlerin kavgalarını, o günlerin koşullarından soyutlayıp düşünmeyiz. TKP'yi, Türkçeyi unutmuş bir-iki radyo görevlisinin temsil ettiği bir ortamda legal sosyalizm ortaya çıktı ve "işçi sınıfı" kavramını getirdi. Kendi hataları içinde, işçi sınıfının bağımsızlığı, öncülüğü kavgası verdi, cuntacılarla araya çizgi çizdi. TİP'in sonunda T'si bile unutulur ama o dönemden geriye birşey kalır, cuntacılığa çekilen çizgi ve işçi sınıfı öncülüğünün savunusu.

Oportünist, legalist anlayışla birleşti ama Aybarlar-Boranlardan bağımsız olarak 1960-70 döneminin tarihsel anlamı, özü şuydu: Komünist partisi ortada yokken, çeşitli deformasyonla ortaya çıkmış komünizan güçler eliyle de olsa, işçi sınıfının bağımsızlığı ve öncülüğü kavgası verildi. Resmiler işte tam da bunu reddediyorlar.

1970-80 döneminin reddi

Resmilerin son görüşleri arasında yakın tarihle ilgili beşinci ilginç nokta, aynı şekilde 1970-80 arasının da reddedilmesidir. 1970 sonrasında fırsatlar açılınca yalnız kendi partimizi, örgütsel çıkarlarımızı düşündük, müttefiklerimizi düşünmedik, vb.

Biz 1960-70 arasına sahip çıkarız, ama 1970-80 arasına daha fazla sahip çıkarız. Çünkü bu dönemin de özü, her türlü oportünizmiyle, ortacılığıyla, doğrusuyla yanlışıyla TKP'yi Türkiye'de *ilk kez* gerçekten kurma kavgasıydı. Herkes ne kadarsa o kadarıyla kavgaya katıldı, ama Komünist Partisi Türkiye'de ilk kez gerçekten kuruldu. 1960-70 arası, işçi

sınıfının, kendini öteki sınıfların çıkarlarına alet etmek isteyenlerden uzak durmaya başladığı dönemdi. 1970-80 ise işçi sınıfının kendi bağımsız örgütlenmesini kurma dönemiydi. Biz buna da sonuna kadar sahip çıkarız.

Resmilerin son görüşleri arasında değinmek istediğim, Avcıoğlu alıntısının da açık ettiği son bir nokta ise pek yeni değildir. Dün olduğu gibi, bugün de *hegemonya* fikrini reddettiklerini Kutlu, Avcıoğlu'nun söyledikleri doğrudur diyerek açık etmektedir. Hegemonyayı "teorik" bir doğru olarak reddetmiyor, ama *bugün* için reddediyorlar.

Menşeviklerin yakın tarih hakkında söyledikleri arasından (Abdülhamit vb. bir yana) en ilginç olanları bunlardır.

2. Güncel durum

Rejim neden faşist olmuştu?

En başta, resmi TKP'nin neden ve ne zaman 12 Eylül rejimine faşist dediğini hatırlıyor muyuz?

"Darbeden sonra erkin sınıfsal bileşiminde köklü bir değişme olmuştur. Bugün ABD'de bütünüyle egemen olan emperyalizmin en gerici, en saldırgan çevrelerinin doğrudan işbirlikçisi durumunda olan içerideki en gerici ve en sömürücü güçler erktedir. Bu nedenledir ki, TKP *bu durumu saptar saptamaz* rejimin faşist bir karakter aldığını söylemiştir. (Neyi saptar saptamaz? — R.Y.) Çünkü artık açıkça görülmüştür ki, diktatörlük ABD'ye tam uyduluk konumuna girmiş ve *büyük burjuvazinin* bir kanadına da açık biçimde vurmuştur." (*TKP ve Demokrasi Savaşı, II*)

Resmiler, cuntanın Amerika'ya bağlılığı ortaya çıktıktan sonra faşist olduğunu anlamışlar! Çünkü Amerika'da da en gerici kesimler baştaymış. Amerika'da seçimleri Demokrat Parti kazanırsa, cunta faşist olmaktan çıkacak! Ya da yine Reagan başta iken, DYP seçimleri kazansa ve Amerika'nın işbirlikçiliğini sürdürse, DYP de faşist olacak. Fena mantık sayılmaz.

Faşizm bugün de sürüyor!

Artık iyice komikleşti, "işbirlikçi" amaçlarını güzel sergileyen bir güldürüye dönüştü ama henüz uygun bir dönüşle geri adım fırsatı yakalayamadıkları için olsa gerek, bugün de ülkede hâlâ faşizm vardır.

Parlamentoda çeşit çeşit burjuva partisi, seçimler, legal sosyalist parti çalışması, legal basında Marks, Engels, Lenin, Marksizm, en önemlisi işçi sınıfı kaynıyor, sendikalarda hareket, grevler birbirini izliyor, öğrenciler yürüyor, açlık grevi yapıyor... Hayır, faşizm var!... Hatta:

"... Burjuva muhalefetinin sesinin yükselmiş olması, rejimde bir yumuşama işareti sayılamaz. Diktatörlüğü ödün vermemeye zorlayan, ekonomik durumla ve dış politik yükümlülükleri ile bağlı nesnel faktörler vardır." (*TKP ve Demokrasi Savaşı*)

Anlaşılıyor ki, bugün Türkiye'de faşizmin varlığı konusunda bir yükümlülükten söz etmek gereklidir ama bu, olmayan faşizmin yükümlülüğü değil, resmi TKP'nin "yükümlülüğü"dür.

Faşizmin yaptıkları

Faşizmin neler yaptığına ilişkin söylediklerine de kısaca bakalım: Bir kere:

"... Faşizm politik rejimde basit bir değişiklik değil, burjuva devlet yapısında köklü bir değişme, toplumun ekonomik, politik, sosyal ve kültürel yaşamında köklü bir geriye gidiş demek"tir. (*agy*)

"12 Eylül dönemi, demokraside bir kesinti, bir ara rejim, bir geçiş dönemi değildir. 12 Eylül dönemi Türkiye'nin 1980'e kadar gösterdiği gelişme eğrisinde köklü bir *geriye* dönüştür. Türkiye'nin şimdiye kadar olandan *bambaşka* bir yola sokulmasıdır." (*Ulusal Demokrasi Programı*)

Nasıl şey bu? 1980'e dek sanayileşmede vb. büyük yol alındı. 1980'den itibaren köklü bir geriye dönüş(!) başladı. Türkiye şimdiye dek olandan "bambaşka" bir yola sokuldu. Bu bambaşka yolun ne olduğunu da okuyalım:

"Sanayileşmede yol alma, kalkınma çabaları durdurulmuş, devlet sektörü parçalanıp, tasfiye edilmeye, değerli maden ve işletmeler yabancı şirketlere devredilmeye başlanmıştır. Tarım kendi haline bırakılmıştır. Sonuçta üretici olmayan ve her bakımdan emperyalizme bağımlı bir ekonomik yapılanmaya gidilmiştir." (*Ulusal Demokrasi Programı*)

"Türkiye'de yalnız demokrasiden değil, bağımsızlıktan ve ulusal egemenlik haklarından da sözedilemez. (...) Geçenlerde '*Milliyet*' gazetesi *1960'ta* casusluk amacı ile Sovyetler Birliği üzerinde uçan ve düşürülen *U-2* uçağının hükümetin ve genel kurmayın bilgisi olmaksızın bu üslerden havalanmış olduğunu yazdı. Üstelik bu olay sınırlı da olsa demokrasinin var olduğu bir ortamda gerçekleşmişti." (H. Kutlu, 'Marksizm ve Yaratıcı Arayış', *Yeni Çağ*, Eylül 1986)

Alıntıda Türkiye ekonomisi üzerine söylenen saçmalıkları başka yazı konusu olarak bir yana bırakalım, bağımsızlık üzerine yapılan demagojiye değinelim.

Kelime oyunu, demagoji yapılmayacaksa, bağımsızlık denildiğinde siyasal bağımsızlığı anlamak gerekir. Ekonomik bağımsızlık başka bir kavramdır ve oldukça görecelidir.

Kapitalizmde hiçbir ülke ekonomik açıdan bağımsız değildir. Amerika da bağımsız değildir. Tabii, bu bağımlılığın derecesi, farkı vardır. Türkiye'nin bağımlılığı başka, Norveç'in bağımlılığı başkadır, çünkü Türkiye orta derecede gelişmiş bir ülkedir.

Ekonomik yönden daha güçlü ülkelere bağımlı olan bir ülkenin siyasal bağımsızlığı da yüzde yüz değildir. Ancak, bundan dolayı siyasal bağımsızlığa gelen kısıtlama değişik bir işleyişten geçerek ortaya çıkar (ya da çıkmaz). Örneğin İngiltere'de İşçi Partisi, Amerikan savaş füzelerini kaldırmak istiyor. Amerika ise istemiyor. Sözcüklerle oynamayacaksak, İngiltere siyasal bağımsızlığa sahip bir ülkedir. Amerika, İngiltere'nin kendi bağımsızlık haklarını kullanma isteği karşısında ne yapıyor? İzin vermiyorum demiyor. İngiliz burjuvazisini kışkırtıyor, ekonomik gücünü kullanıyor. Dolayısıyla, siyasal bağımsızlık başka mekanizmalarla kısıtlanıyor.

Daha ağır bir bağımlılık söz konusu olmakla birlikte Türkiye için de durum özünde aynıdır. Türkiye'nin siyasal bağımsızlığı, egemenlik hakları vardır. Türkiye'de emperyalizm, Türkiye burjuvazisi eliyle vardır.

Siyasal bağımsızlık, özünde ayrı devlet olmaktır. Bunun ötesinde bir kapsamda kullanılırsa, şu ya da bu derecede emperyalist ülkeleri de anlatacağı unutulmamalıdır. Ayrıca, ikili anlaşmalar, üsler vb. yeni değildir ki, ABD ile ilişkilerde özde bir fark yoktur ki, buradan kalkarak faşizm saptaması yapılabilsin. Anlaşmaları imzalayan, egemen sınıfın kendisidir. Ve bunu sınıf çıkarlarının tersine bir iş olarak yapmamıştır. U-2 olayının "demokrasi" altında gerçekleşmiş olması da bunun bir kanıtıdır.

3. Güncel olasılıklar

Menşevikler, Türkiye'de faşizmin(!) ortadan kalkması için üç olası yol görüyorlar.

1. Faşizmin yıkılması: Faşizm yıkılabilir(!) diyorlar. Burjuvazi, sosyal demokratlar, komünistler (tüm ilerici ve demokratik güçler) işbirliği yaparlar ve kararlı bir şekilde faşizme karşı savaşırlarsa o zaman faşizm yıkılır.

2. Faşizmin çözülme olasılığı da vardır. Bu olasılık iki şekilde ortaya çıkabilir:

a. DYP tek başına iktidara gelirse. Yine de, geldikten sonra duruma bakıp söylemeliyiz.

b. DYP-SODEP ortaklığı iktidara gelirse, o zaman çözülme, hem de hızlı bir çözülme olur.

3. Geri çekme-kaldırma: Bu da ANAP ya da ANAP-DYP iktidarında olur. (Faşizm, devlette köklü bir değişmedir diyorlardı. Şimi bu fikir ne olacak belli değil.)

Yukarıda "olasılıklar" üzerine yaptığımız özeti, kendi yazılarından izleyelim.

"Eğer 12 Eylül'ün getirdiği faşist diktatörlük rejimine ... karşı olan bütün güçler sıkıca birleşmeyi ve birlikte kararlı bir mücadeleye atılmayı başarabilirlerse, kısa sürede 12 Eylül dönemine son vermek ve *12 Eylül öncesinden çok ileri demokratik* bir Türkiye'ye ulaşmak olanaklı olacaktır." (*Ulusal Demokrasi Programı*)

"... Demokrasi güçlerinin en geniş birliği sağlanmadan, *ulusal çapta direniş gerçekleştirilmeden faşist diktatörlük yıkılamaz.*

"(...)

"Ama başka olasılıkları da dışlamıyoruz. Biz faşist diktatörlüğün *geri çekilmesini*, çok uzun ve sancılı bir sona eriş yolunu tıkamaya çalışıyoruz. Diktatörlüğün manevraları, eğer rejimi bugünkü haliyle sürdüremezlerse, *geri çekme-kaldırma* formülünü uygulamaya dayanıyor. Bu durumda yalnızca kılıçlar-apoletler gözükmeyecek, değişen yalnızca bu olacak. ...

"Eğer burjuva muhalefet partilerini, özellikle DYP'yi uysallaştırmayı, rejimle bütünleştirmeyi başarırlarsa bu tehlike artacaktır. Örneğin şu ya da bu seçim sonucu gerçekleşecek, diktatörlükle uzlaşan, bu rejime entegre olmuş DYP-ANAP ortaklığına dayanacak bir hükümet bu anlama gelebilir.

"(...)

"Buna karşılık bir DYP hükümeti — ancak o somut durumda kesin söylemek koşulu ile — faşist rejimin çözülmesini getirebilir. DYP-SODEP ortaklığı da çözülme (daha da hızlanmış bir çözülme) anlamına gelebilir. Böylesi bir durumda ortaya çıkacak hükümetlere 'demokratik bir hükümet' denip denmeyeceği o zaman belli olacaktır. ... Açık ki, böylesi bir demokrasi ve böyle bir hükümet ulusal demokrasi ve ulusal demokratik hükümet olmayacaktır. Ancak demokrasi hedefinin bir parçasına varılmış olacak, ne ki devletin baştan aşağıya demokratikleştirilmesi sağlanmış, faşizm tehlikesinin önü tıkanmış olmayacak ve *ulusal demokrasi mücadelesi sürecektir.*" (*TKP ve Demokrasi Savaşı*)

Son cümleye dikkat edelim. Faşizm gitse bile ulusal demokrasi mücadelesi sürecektir deniyor. Demek ki, artık ulusal demokrasi programını faşizme bağlamaktan vazgeçtiler.

Ülkenin gideceği alternatif olarak da iki yol görüyorlar:

"Bugün ülkemiz bir yol ağzındadır. Bir yol, 12 Eylül darbesinin yarattığı koşullar içinde,... *bağımlı devlet tekelci kapitalizminin egemenliğine* açılıyor. İkinci yol, bu gidişin durdurulması, önünün kesilmesi ve kombine geçiş biçimiyle ekonominin geriliğine ve bağımlılığına son verilmesi, üretici güçlerin gelişmesinin önünün açılmasıdır. Bir üçüncü yol görememekteyiz.

"(...)

"Özetle, 12 Eylül sonrası bize çok değişik koşullarda *yeniden tarihsel bir fırsat* sunuyor. 27 Mayıs sonrasında birbirinden kopan ve hatta birbirine karşı konumlara gelen ulusal ve demokratik güçler bugün birleşebilirler." (*TKP ve Demokrasi Savaşı, II*)

Özetle, varolmayan faşizm, yıkılarak, çözülerek, ya da geri çekilerek kalkabilir. Ülkenin gideceği yol olarak da iki olasılık vardır. Ulusal demokratik iktidar altında kalkınma vb. Ya da, demokrasinin bir parçası gelmiş de olsa, faşizm kalkmış da olsa, devlet-tekel kapitalizminin egemenliği. Bir üçüncü yolu gerçekten görememişler.

Faşizmi bir siyasal manevra olarak anladıkları ne denli açıktır. Resmi çizginin en yaygın hastalıklarından biri budur. Herşeyi, emperyalizmi de siyaset olarak anlarlar. Genel olarak 1930'lardan Dünya Komünist Hareketi'nin getirdiği hastalık, siyaseti onun ekonomik ve toplumsal tabanından koparmaktır.

Yeni tarihsel fırsat

Menşeviklerin kafalarında bugünün Türkiye'siyle 27 Mayıs dönemi arasında bir paralellik vardır. 27 Mayıs dönemi tarihsel fırsattı ama işçi sınıfı adına hareket edenler cuntacılarla işbirliği yapmadıkları için o fırsat kaçtı. Şimdi yeniden tarihsel bir fırsat vardır. Tarih içinde gereksiz yere birbirinden ayrı düşmüş işçi ve burjuva demokratları bir kez daha birleşebilirler.

Ancak, bu fırsatın yakalanabilmesi için, devrimcilerin doğru tutum almaları gerekir. Şöyle:

"Yakın gelecekte solun seçimlerde bir zafer kazanması ve ezici çoğunlukla iktidarı alması söz konusu değildir. Ama sol ve tutarlı demokrat güçler geleneksel sağ içinde kimi çevrelere 11 Eylül'den daha ileri bir demokrasi anlayışını kabul ettirebilirler.

"Bunun yolu önce özellikle solun demokrasi sorununa yeni ve geniş bir açıdan bakmasıdır." (H. Kutlu, *'Ülke Konferansı Konuşması')*.

Yeni ve geniş bir açıdan

(Devamı sayfa 6'da)

(Baştarafı sayfa 5'te)

bakmaktan kasıt, burjuvazinin sınıf çıkarlarını düşünen bir şekilde demokrasi konusuna yaklaşmaktır.

Sıkı durun faşizmi kaldırmaya hazırlanıyorlar

Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisindeki resmi TKP temsilcisi Ali İleri, 1986 Eylül'ünde şöyle yazdı:

"Bugünkü belirgin özellik, gericiliğin faşizm gibi aşırı biçimleri değil, demokrasi maskesi altında uygulanan sınıf şiddetidir." (*Yeni Çağ*, No: 9, Eylül 1986)

Ali İleri'nin bu sözlerine bakılırsa, ülkemizde faşizm yoktur. Öte yanda, Konferans metinlerinde, ulusal demokrasi programında ve Kutlu'nun yazılarında faşizmin varlığı çok kesin bir dille öne sürülmektedir. Böyle olunca, bağlayıcı kalabalık ikincisi olduğuna göre, bu duruma ciddiyetsizlik, partinin "ufak" bir çelişkisi deyip, faşizme var diyorlar demeye devam zorundayız.

Ne var ki, bağlayıcı kalabalıkta da bir dil değişikliği gözlenmektedir. (A. İleri kararı erken uyguladı galiba!) Kutlu son konferansta yaptığı konuşmada şöyle diyor:

"Seçim sonrası yeni durum şudur: Evren-Özal rejimi ağır bir yenilgi almıştır. Artık gerilemededir. Partimiz seçim sonuçlarını halkın eğilimi, politik güçler oranındaki değişmenin derecesi ve dış koşullar açısından rejimde bir çözülme sürecini başlatmaya yetip yetmeyeceğini etraflı biçimde değerlendirecektir." (*1986 Ülke Konferansı konuşması*)

Resmilerin bir süre sonra faşizm çözüldü diyecekleri bu alıntıdan çok güzel anlaşılmaktadır. Faşizm gitti demeye hazırlanıyorlar.

Hatırlarsanız, ilk getirdikleri BUDEP (Barış ve Ulusal Demokrasi) Programı'nın gerekçesi faşizmdi. Bugün böyle bir program getiriyoruz, burjuvazi ile işbirliği öneriyoruz, çünkü ülkede faşizm var diyorlardı. Ülkede faşizm varsa, burjuva demokrasisi savunulur diyorlardı. Şimdi, faşizm gitti deyince burjuvaziyle işbirliğine ne olacak? Öyle bir yeni gerekçe bulmaları gerekir ki, burjuvaziyle işbirliği programı aynen kalsın.

Resmilerin son yazılarında işte bu görev yerine getirildi. Aynı program şimdi iki başka gerekçeye dayandırılıyor:

1. Aşamalar atlanamaz. Ülke demokratik devrimi yapmamış, bu devrimin çözmesi gereken sorunlar çözülmemiştir. Bunlar kendini dayatıyor ve ulusal demokratik programı istiyor.

2. "Çok yapılı ekonomi" de zorunlu olarak ulusal demokratik programı istiyor.

Dikkat ederseniz güzel bir cambazlık yaptılar. Faşizm var diyerek önümüze bir program getirdiler. Ancak, süreç içinde faşizmin "varlığında" ısrar zarar vermeye başladı. Faşizmin ne olduğunu Almanya, İtalya, İspanya'dan öğrenenler için, "böyle faşizme helal olsun" oldu. Artık faşizm yok demek zorundalar ama burjuvaziyle işbirliğinin sürmesi gerekir. O zaman yeni yazılar, yeni gerekçelerle yine aynı programın uygulanması gereğine vardılar. Teori ile ancak bu kadar oynanır.

Bir de, erkte kim var sorununu da çözdüler. Erki 12 Eylül'le tekelciler ele geçirdi! DYP de tekeldışı burjuvazi oldu! SHP'yi nereye yerleştirdiklerini şimdilik söylemediler. Onlar sol güç! Ama hangi sınıf gücü? Eskiden Ecevit vb., tekeldışı burjuvaziydi. Şimdi Demireller tekeldışı burjuva olduğuna göre, SHP de ya küçük burjuva, ya işçi sınıfı olacaktır. Daha bu konuda birşey söylemediler.

Özetle, yeni yazılarla, ulusal demokrasi ile faşizm bağı kaldırıldı. Program aynı, gerekçe değişti. Ali Cengiz oyunu.

Program programla çelişti, olsun!

Ulusal demokrasi ile faşizm bağını kaldırınca, ulusal demokrasi programı, çeşitli açılardan kendi parti programlarıyla çelişti. Çünkü parti programı, ulusal demokrasiyi ve programını faşizmle bağlı olarak öngörmüştür.

Programlar arası çelişkiyi kendileri de açıkça söylüyorlar. Kutlu'nun 1 Aralık 1986 tarihli *Atılım*'da yayınlanan konuşmasından okuyalım:

"Deniyor ki, TKP'nin temel programı ile BUDEP arası farklar, çelişkiler var. Biz diyoruz ki, evet vardır. Yukarıdan beri sıraladığım gelişen görüşlerimiz eğer böyle bir farklılık yaratmamış olsaydı, bu gelişme partimiz açısından hiç de niteliksel, önemli sayılması gereken bir gelişme olmazdı. Oysa biz böyle bir gelişmeyi somut görüyor, tezlerimizle de kanıtlıyoruz. Öyleyse farkların, çelişkilerin olması doğaldır."

Ciddiyetsizliğin böylesini bulmak zordur. Partide programlar çelişiyor ve Kutlu, ne yapalım çelişiyor, geliştik, düşüncemiz ilerledi, değiştiririz diyor. Bir komünist partisinde fikirler nasıl gelişiyor? Parti programıyla çelişen programlar kabul eden bir parti! Biz yaptık oldu mantığıyla Dünya Komünist Hareketi'nde çok şey yapıldı ama sonuçları devrimci güçleri ezmekten başka işe yaramadı. Bir komünist partisinde önce kongre toplayıp programı değiştirmeden hangi MK, hangi konferans, hangi organ programla çelişen bir metin ortaya çıkartabilir?

İlkeler, güzel gözüksün diye konulmuş şeyler değildir. İstersen çiğnersin ama ilkeleri çiğnemenin yaşamda sonuçları olmasa, Marks-Engels-Lenin, "ilkesellik" üzerinde böyle ısrarlı durmazlardı. Davranışın kuralı kalmaz o zaman. Makyavelizm alır yürür, haksızlık diz boyu gider. Kim kime ne yapmış, soran çıkmaz.

Menşevikler kısa zaman içinde bir kongre toplayacaklardır. Ancak bunun gerçek nedeni, TİP ile birlik konusunu bağlamak olacaktır.

Sorunun özü nedir?

Sorunun özüne gelirsek, menşevikler uzun yıllar içinde çok şey söylediler, ama hedefleri hiç değişmedi. Her zaman burjuvaziyle işbirliğinin yolunu aradılar. Söyledikleri her zaman burjuvaziyle işbirliğine çıktı. İşin özü budur.

1965'lerde Türkiye'ye yarı-feodal, yarı-sömürge diyorlardı. 15-16 Haziranlar olurken, kapitalist olmayan gelişme yolunu öneriyorlar, Milli Demokratik Devrim diyorlardı. Daha sonra, emperyalizme bağımlı bir ülkede tekeller ortaya çıkamaz, devlet tekelci kapitalizmi olamaz dediler. Ardından faşizm tehlikesine karşı, her nasılsa çıkan tekellere karşı UDC dediler. Yakın zamandan hepimizin hatırlayacağı UDC'nin de özü burjuvaziyle işbirliği idi. Sonra faşizm var gerekçesiyle ulusal demokrasi programını getirdiler. Bugün, yine ulusal demokrasi ama gerekçesi başka.

Bir kızıl şerit herşeyin altında yatıyor. Oradan girip buradan çıkıyor, burjuvaziyle işbirliğine bağlanıyor. Ne söylediğinin hiç önemi yoktur. O gün için söylüyor. Ertesi gün başka şey söylüyor. Sonra daha başka. Fakat hedef hiç değişmiyor. Bakın bu konuda daha önce ne demişiz:

"Bu noktada altını çizmek istediğim bir temel mesele var. 1973'ten beri gelen tartışma nasıl bir tartışmadır? Bu tartışmanın altında bir kızıl şerit gibi hangi konu yatmaktadır? Onu ortaya koyarsak, herşey yerli yerine oturur.

"Partimiz içindeki bu kavganın 1973'ten 1983'e 10 yıldır bir temel unsuru vardır: *Türkiye burjuvazisine karşı tutum.* Her konunun altında bu yatmaktadır.

"(...)

"Faşizmin varlığı bazı iyi niyetli insanlara 'durum değişti' gibi şeyler düşündürebilir. Yok! Kavganın özüne iyi bakmak gerekir. Burjuvaziye karşı tutumları vazgeçemeyecekleri birşeydir. Onların yapısıdır. Faşizm var diye bu görüşler gerekmiyor. Bu görüşler bunlara gerekiyor.

"(...)

"Kısa bir süre içeriside Türkiye'de faşizmin erime olasılığı büyüktür... Gittiği zaman, bu mantığa göre stratejik devrim aşamasını öne getirmeleri gerekir. *Getiremezler...* Faşizm gitsin, yine bir başka 'eylem programı' getireceklerdir. Onları belirleyen ideolojik anlayış budur...

"Şimdi, '12 Eylül rejimi var, mübahtır' diyorlar. Ancak bunun altındaki niyeti iyi biliyoruz ve hiçbir teorik gerekçeyle böyle olması gerekmediğini de biliyoruz. Çarlık dönemi, Stolipin dönemi, Kara Yüzler terörü bizim cuntadan daha mı 'iyi'ydi?

"(...)

"TKP içindeki kavgaların altında yatan kızıl şerit burjuvaziye karşı tutumdur. Bu noktayı da *önemle* vurgulayalım ki, *İşçinin Sesi* anlayışının belirmesiyle sonuçlanan son 10 yıllık kavga bu kızıl şeridin başlangıcı değil, *en son örneğidir.*" (*İyi Öncü Değil, Kötü Artçı Bile Değil*)

Bu kızıl şeridin altında, işçi sınıfına derin bir güvensizlik, inançsızlık yatmaktadır. Öyle bir anlayışları var ki, burjuvaziyle birlikte durmazsa işçi sınıfı yenilir. Ülkenin şu kadar nüfusu, işçisi, emekçisi, yetmiyor! Bunlar "yalnız başına" savaşa girerse yenilir. Bunun altında işçiyi, emekçiyi şiddetle küçümseyen bir güvensizlik, inançsızlık vardır.

Sorunun kaynağı nerededir?

Durum resmi TKP'de böyledir de, "kendine özgü gerekçelerle" burjuvaziyle işbirliğine ulaşmaya çalışmayan bir komünist partisi var mı bugün? Yok. Öyleyse, ülkeye bakıp, yanlış ya da doğru bir çözümleme yapıp, sonra da "bu ülkede burjuvaziyle işbirliği gereklidir" demiyorlar. Gerekçeler ve ülkeler değişiyor, fikir değişmiyor.

Demek ki, burjuvaziyle işbirliği hedefi, bu partilere apriori olarak (düşünme öncesinde) verilmiş bir hedeftir. "Ne söylersen söyle, ne yaparsan yap, burjuvazi ile işbirliğine varacaksın". Bu gerçek kavranmazsa, sorunun kaynağı bulunamaz. Yansımalara, görüntülere kızılır. Parmak ayı gösterirken, tam bir budala gibi aya değil, parmağa bakılmış olur. Tutumun kaynağını bulmak için soruyu sormak gerekir. Resmi TKP'nin dışında, burjuvaziyle işbirliği amaçlamayan bir komünist partisi var mı bugün?

Soru yanıtlanınca açıkça görülür ki, bu tutumun kaynağı, dönem dönem değişen gerekçelerde, ya da Kutlu'nun ne kadar hain olduğunda değil (bunu, ihanetlerini aklamak üzere söylemiyorum), Dünya Komünist Hareketi'ndedir. Bu çizgi, Dünya Komünist Hareketi'nin çizgisidir. Bunun da kaynağı SBKP'nin 1930'larda girdiği yeni yolda, geliştirdiği yeni çizgidedir. Ve bunun çok çarpıcı bir yansıması olarak toplanan 7. Kongre'dedir. O günden bu yana tutum budur.

Düşünürken bu kaynak dışarıda tutulursa, Türkiye'de resmi strateji her zaman eksik, dolayısıyla yanlış anlaşılır. Çok insanın utanmazca kendini aldatmasına açık kapı bırakılır.

"Bunları Sovyetler Birliği yaptırmıyor, o bilmiyor bunların ne olduğunu" aldatmacasını paramparça etmeliyiz. Bu, ülkede menşevizmin yıkılmasını engelleyen belki de en önemli duvardır. O duvar yıkıldığında, geniş bir kalabalık için kaçacak yer kalmayacaktır. Çünkü onlar hep bu arsız anlayışın ardına sığınıyorlar. Ya bilinçli bir tutumdur bu "kendini aldatma", ya da namuslu bir aldanmadır. Aldatmaca yıkıldığında, o insanların devrime inançları da sorguya çekilir.

Bugün TKP idealizasyonu kurt masalıdır. O, 1973'lerdeydi. Fakat, Sovyetler Birliği idealizasyonu vardır. Bu konuyu, SBKP'nin yerini koyarak, her yönüyle açığa çıkarmadıkça, gölgelerle, kopyalarla uğraşırız. SBKP'nin, devrimlerin önünü kesen yanlış bir stratejiye sahip olduğunu göstermeliyiz. Sonunda tam bir komedi gibi, Ortak Pazar'da İtalyan Komünist Partisi Fransa'ya karşı İtalyan mallarını, Fransız Komünist Partisi İtalya'ya karşı Fransız mallarını savunmaktadır. Yanlış stratejinin geldiği yer burasıdır.

Basit bir soru daha var. Bu strateji 1930'lardan bu yana nerede bir başarı kazandı? Nerede birşey oluyorsa, komünist partisi dışında güçler yapıyor. Ve ama Sovyet yardımına muhtaç olunduğu ve de devrim öncesinde örgütler ve yığınlar yeterince hazırlanmadığı için, devrimden sonra klasik komünist partilerinin açmazına düşüyorlar. Bu çizginin getirdiği bir kazanım yok. Tersine, dünyanın bir çok yerinde devrimler boğulmuştur.

Hataları, yanlışları, kasıtlı çarpıtmaları, tehlikeleri işçi sınıfına gösterme görevini bugüne dek elimizden geldiğince yaptık, yapıyoruz. Şimdi daha iyi yapmalıyız. Türkiye'de belki de sonul bir kavga geliyor. Gölgelerle uğraşmayalım. Zaman yitirmeyelim. Doğru devrimci anlayışı, işçinin ödünsüz kavgasını yükseltelim.

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

İşçinin onuru sermayeyi yenecektir!

Türk-İş'te birleş!
1 Mayıs'ta devleş!
Yıl:12, Sayı:321, 28 Ocak 1987

Bugün, Türkiye ve benzeri ülkeler işçisi, emekçisi, ileri kapitalist ülkelerde olduğundan çok daha ağır bir sömürü altındadır. "Çifte boyunduruk" altındadır. Bunun sonucu olarak, ekonomik ve toplumsal yaşam, nesnel açmazlardan sıyrılamıyor. Sorunların çapı, bunalımların derinliği Batı ile karşılaştırılmayacak denli büyüyor. İşçi sınıfı ve tüm emekçiler dayanılmaz koşullara katlanmak durumunda kalıyor. Bunlara bağlı olarak, az ve orta gelişmiş kapitalist ülkeler ve bu arada Türkiye, emperyalist zincirin zayıf halkaları haline geliyor. Sınıf savaşımı, sık sık patlamalarla görülmedik boyutlar alıyor.

Türkiye İşçi Sınıfının İş ve Yaşam Koşulları ve Devrimci Süreç (III)

İş koşulları

Türkiye işçi sınıfının yaşam koşullarını anlamak için bakılması gereken bir başka yön de işyerindeki çalışma ortamıdır.

İşçinin, emekçinin sırtından kazandığı paralarla zenginleyen burjuvazi, bu zenginlikleri yaratanların sağlıklarının, can güvenliklerinin güvencesi için en ilkel önlemleri bile almıyor. III. Beş Yıllık Plan'da dendiğine göre, çalışma koşulları içinde iş kazaları ve meslek hastalıkları, endüstrileşme sürecindeki teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak artış göstermektedir. Öyleyse hatta sevinmemiz gerekir değil mi?

Oysa gerçeğin acı yüzünü, artan iş kazaları karşısında kendilerini sorumluluktan kurtarmaya çalışan Çalışma Bakanlığı İşçi Sağlığı Müdürlüğü'nün TRT muhabirine verdiği demeçte görüyoruz. Şöyle diyor: "Türkiye'de 600,000 işyeri vardır. Eldeki personelle ancak 20.000'i denetlenebiliyor."(*Ankara Radyosu,*26 Kasım 1975, saat 19.00 haberleri). Bu demektir ki, *ülkemizdeki işyerlerinin %96,7'si her çeşit sağlık denetiminden uzak,* patronların gönlünce çalışıyorlar. Açıkçası, işyerlerinin %96,7'sinde kör topal yasalar bile geçmiyor, patronlar "yasa benim" diyorlar.

Böylece Türkiye iş kazası oranlarının dünyada *en yüksek* olduğu ülkelerden biri olmuştur. Yukarıdaki tabloda (Aşağıdaki tabloda — *İ.S.)* bu durumu izleyebiliriz. *(Tablo: 10)*

Yurdumuzda, ağır iş kazalarının kendi içindeki gelişimine baktığımızda, bunların madencilik ve kömür madenciliğinde artan bir eğilim içinde olduğunu, yapım endüstrisinde de azalmadığını görüyoruz. *(Tablo: 11)*

Ne ki, yukarıda kullandığımız iki tablo da durumun korkunçluğu hakkında yeterli bir fikir vermiyor. Çünkü bir kez bu rakkamlar ağır iş kazalarını, ikincisi, tazminat ödenmiş iş kazalarını kapsıyor. Bu nedenle, asıl bakmamız gereken, toplam iş kazaları ve bunun sigortalı işçi sayısına oranıdır. Bu da, *Tablo 12*'de görülecektir.

Öncelikle *Tablo 12*'nin yalnız sigortalıları kapsadığını unutmayalım. Kaçak, sigortasız işçilerin her türlü güvenceden yoksun olduklarını, onların başına gelen hastalık ve kazaların duyulmayacağını düşünürsek sayıların ne denli düşük yansıdığını anlarız.

Sonra, meslek hastalıklarının sayısındaki azlık göze çarpmaktadır. Bu, işçilerin hastalık gerekçesiyle işyerine başvurmaktan çekindiklerini gösteriyor. Ülkemizdeki yaygın işsizlikle birlikte düşünüldüğünde bunun anlamı daha iyi ortaya çıkar. İşçi sınıfımız tezgah başında yaşayıp, tezgah başında ölüyor. İşte, bizdeki kapitalizm böylesi bir yaşam düzeyi sağlıyor.

En önemlisi, tablonun gerçekleri tam yansıtmamasına karşın, yine de ortaya çıkan iş kazası sayılarının yüksekliğidir. Türkiye'de iş kazalarının sigortalı işçi sayısına oranı ortalama %10'dur. Bu, örneğin 1976'da, hergün 550 işçinin... her saat 23 işçinin... her 5 dakikada 2 işçinin iş kazasına uğraması demektir. (**Örneğin 1985'te ise hergün 407 işçinin, her saat 17 işçinin ve her 10 dakikada 3 işçinin iş kazasına uğraması demektir. — *İ.S)***

Buraya dek ağır ya da hafif ama hep hastalık ve iş kazalarına değindik. Ama bir de işçilerimiz arasındaki deyimiyle, "iş cinayetleri" var. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun açıkladığı resmi sayılara göre, 1969-1974 arası beş yılda Türkiye'de 4129 işçi iş "kazası'nda ölmüştür. Yalnızca 1975'te bu sayı 1083'tür. (**1 Eylül 1986 tarihli *Cumhuriyet*'e göre, 1984'te ise 1097'dir — *İ.S). (1976'da Türkiye Ekonomisi, TİB Raporu*** TİB Yayınları, Ankara 1977, s. 71) Gerçek

Tablo 10
1973 YILI (**VE 1983 YILI — *İ.S.)*** AĞIR İŞ KAZALARI ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALAR

1973			**1983**		
Ülkeler	Madencilik	Yapım Sanayii	**Ülkeler**	**Madencilik**	**Yapım Sanayıı**
Türkiye	4,10	0,19	**Türkiye**	**3,72**	**0,20**
Fransa	0,69	0,13	**Japonya**	**0,27**	**0,01**
Almanya	0,69	0,17	**Avusturya**	**0,35**	**0,14**
İngiltere	0,43	0,04	**İngiltere**	**0,14**	**0,02**
Kıbrıs	0,28	0,05	**Kıbrıs**	**2,88 (a)**	**0,05**
İspanya	0,57	0,06	**İspanya**	**0,31**	**0,11**
Yunanistan	0,42 (a)	0,13 (c)	**Macaristan**	**0,76**	**0,11**
İtalya	0,33 (b)	0,09 (b)	**Yeni Zelanda**	**0,22**	**0,03**
Yugoslavya	0,18	0,09	**Yugoslavya**	**0,18**	**0,05**
Pakistan	1,07 (c)	0,16 (c)	**Kore**	**3,30**	**0,17**
Suriye	1,01 (a)	0,35	**Ürdün**	**0,20 (b)**	**0,35**

Year Book 1974. International Labour Office, pp.719-726. (a)1972 rakamı; (b)1971 rakamı; (c)1970 rakamı.
Yeni veriler, *Year Book 1984.* International Labour Office, pp.848-855. (a)1984 rakamı; (b)1982 rakamı — *İ.S.)*

sayılar ise çok daha yüksektir. Bu duruma ancak *yığınsal kırım* denir.

Temel gereksinimlerin karşılanması

İşçi sınıfımızın yaşam koşullarını belirleyen önemli bir gösterge de temel gereksinimlerin ne denli karşılandığıdır.

Beslenme sorununu ele alalım. TÖB-DER yayınlarından *Türkiye'de Beslenme Sorunu* adlı kitapta belirtildiği gibi, "kişi sağlığının korunması için gerekli olan besinlerin en az miktarı günde 150 gram et, yarım kilo süt, bir yumurta, 300 gram sebze-meyve ile yaklaşık 200 gram tahıl ve yeterince yağ ve şeker, bir kişinin günde alması gereken besin maddeleridir. Günümüz fiyatlarıyla (yani 1974 — R.Y.) bunların tutarı aşağıdadır.

150x30,00	450 kuruş et
500x6,00	300 kuruş süt
1x1,25	125 kuruş yumurta
300x5,00	150 kuruş sebze-meyva
1x2,00	200 kuruş ekmek
50x50,00	250 kuruş yağ
100x9,50	95 kuruş şeker
TOPLAM	15 lira 70 kuruş". *

* (*Türkiye'de Beslenme Sorunu,* TÖB-DER Yayınları, No. 4, Ankara 1975, s. 3-4)

Buna göre, daha 1974 yılında 5 kişilik bir işçi ailesi günde 78,50 TL yalnızca yiyecek giderline harcamak zorundaydı. 1974-1977 arasında gıda maddeleri %84,6 oranında pahalılandı. (*Resmi Gazete,* sayı 16261, s. 32). OECD'ye göre 1978 yazında, 1977'ye oranla geçim endeksi %70' yine fırladı. (*Financial Times Survey,* November 13, 1978, London) Demek ki, 1974'ün 78,50 lirası, 1978 sonu için *246,33* lira eder. Yalnızca yiyecek için! Bunun ne demek olduğunu ücretlerin düzeyinden biliyoruz. İşçi sınıfımız *gizli açlık* çekiyor.

(1974 için yukarıda aktarılan verileri, İstanbul Geçinme Endeksi'ne göre ve 1986'da %50 fiyat artışı olduğunu varsayarak bugüne uyarlarsak, bir işçinin günde en az 1078,43 TL yiyecek için harcaması gerektiğini görürüz. Oysa 1 Kasım 1986 tarihli *Cumhuriyet*'te açıklanan Türk-İş araştırmasında belirtildiği gibi, bugünkü asgari ücretin yiyecek için ayrılan bölümü yalnızca 408 TL'dir. Yani bırakalım işçi ailesini bir yana, bugünkü asgari ücretle işçinin kendisi bile gerekenin ancak %30-35'i kadar gıda alabilir. 5 kişilik bir işçi ailesinin ise günde en az 5392,15 TL yiyecek için harcaması gereklidir. Bunlar değil asgari, ortalama, hatta yüksek ücretlerle bile olanaklı değildir.

İşçi sınıfımızın çektiği gizli açlık giderek açığa çıkmaktadır. Geçtiğimiz aylarda Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu'nun 1985 için yaptığı bir araştırma yayınlandı. 17 Kasım 1986 tarihli *Hürriyet*'te yeralan araştırmaya göre, bir kilo dana eti ve bir litre süt için işçilerin nerede ne kadar çalışmaları gerektiğini aşağıda döküm olarak veriyoruz.

Ülke	1 kilo dana eti için gerekli süre saat	dakika	1 litre süt için gerekli süre saat	dakika
Avustralya	-	44		4
Avusturya	1	25		9
Kanada		21		4
Danimarka		50		5
Finlandiya	1	38		6
Fransa	1	48		7
F. Almanya	1	18		5
İngiltere	1	16		6
İtalya	1	54		9
Japonya	2	00		7
Hollanda	1	34		6
İsveç	2	10		6
ABD		26		3
Filipinler	(1) 12	15	(2) 1	27
Endonezya	(3) 7	00	(4)	55
G. Kore	3	45		26
Malezya	(4) 5	07	(5)	29
Hong Kong	1	50		28
Bangladeş	(5) 4	24	(1) 1	45
Brezilya	1	38		9
Meksika	2	08		20
Şili	3	02		21
Peru	3	52		22
Venezuella	2	47		12
Kolombiya	1	54		16
Türkiye	(2) 11	20	(3) 1	00

Görüldüğü gibi Türkiye 26 ülke arasında birinde ikinci, birinde üçüncü sıradadır. Türkiye'de bir işçi bir kilo et için tam 11 saat 20 dakika ve bir litre süt için 1 saat çalışmak zorundadır. Bu gizli değil, artık açık açlık demektir. — *İ.S.*)

İşçilerimizin yaşadıkları konutlara gelince, bunu hiçbir tablo, hiçbir istatistikle anlama olanağı yoktur. Örneğin, Üçüncü Beş Yıllık Plan'a göre, 1973 yılı başında varolan konutların yalnızca %10'u çürük konut niteliğindedir. Toplam konut sayısının o yıl 2 milyon 800 bin kadar olduğunu düşünürsek, demek ki ancak 280.000 kadar "çürük" konut vardır. Öte yanda, 1972 yılı sonunda gecekondu sayısı 700.000'in üstündedir. Bu durumda neye "çürük" konut dendiğini anlayabilmek için Türkiye kapitalizminin insana verdiği değeri iyi bilmek gerekir.

İşçi sınıfımız işte bu "çürük" konut kapsamına girmeyen gecekondularda yaşar. **(Ve şimdi, konut kapsamına bile alınmayan bu gecekonduların kirası ayda 30-40 bin liradır! — *İ.S.*)**

Kaçak işçiler

İş Yasası'na göre, işçi çalıştıran her işyeri, işyeri bildirgesi vermek, çalıştırdığı işçileri bildirmek ve onları sigortalamak zorundadır. Oysa, yurdumuzda işyerlerinin büyük çoğunluğu hiçbir zaman bildirge vermemiş, kaçak işçi çalıştırmayı sürdürmüştür. Hatta bunların sayısı ve oranı her geçen yıl artmaktadır. (*Tablo: 13*) **(Son yıllarda bir azalma varsa da, durum ancak 1973 düzeyine kadar ulaşabilmiştir. — *İ.S.*)**

Görülüyor ki, 1969'dan bu yana kaçak işçi çalıştıran işyerlerinin sayısı ve oranı her yıl artmış ve oran olarak işyerlerinin %71'ine varmıştır. **(Son yıllardaki azalmayla ise düşe düşe %65'e düşmüştür. — *İ.S.*)** Kaynaklandığımız yazıda da söylendiği gibi, bu işyerlerinde ortalama 4 işçinin çalıştığını düşünürsek, *1976 yılında 2 milyondan fazla kaçak işçi* çalıştırıldığı ortaya çıkar. Aynı yıl sigortalı işçilerin sayısı ise 2 milyondur. Demek ki sigorta kapsamına giren işçilerimizin, tarım dışında (ki tarım işçilerinin sosyal sigorta hakları yoktur) kaba taslak ancak %50'si sigortalıdır.

(Geçtiğimiz yıl Yol-İş Sendikası'nın yaptığı ve 22 Ağustos 1986 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinin yayınladığı bir açıklamaya göre yalnızca inşaat sektöründe 1984 yılında sigorta kapsamında 428 bin işyeri vardır, bildirimde bulunan işyerleri ise ancak 57 bindir.

İnşaat öyle 2-3 işçiyle yürüyen bir iş değildir. Kaçak işyerlerinde ortalama 10 işçi varsaymak hiç de yanlış olmaz. Böylece bugün yalnızca inşaat işkolunda 4 milyona yakın kaçak işçi çalıştırılmaktadır diyebiliriz. — *İ.S.*)

İşsizlik

İşsizler ordusunu işçi sınıfının bir parçası saymayan ve dolayısıyla işsizlerle işçi sınıfının çalışan kesiminin durumlarını birbirinden ayıran görüşler Türkiye'de özellikle burjuva bilim çevrelerinde oldukça yaygındır. Peki biz neden işsizlik sorununu, işçi sınıfının iş ve yaşam koşulları bölümünde ele alıyoruz?

"Genellikle işçi sınıfının yaşam standartlarından söz ederken kastedilen yedek ordu diye bilinen işsizlerin değil, yalnızca çalışan işçilerin standartlarıdır. İşçi sınıfının yaşam standartlarına böylesi bir yaklaşım doğru mudur? Ben doğru olmadığını düşünüyorum. Eğer kendi işgücünü satmadan yaşayamayacak insanlardan oluşan bir işsizler yedek ordusu varsa, demek ki bu işsizler zorunlu olarak işçi sınıfının bir parçasıdırlar. Ve eğer bunlar işçi sınıfının bir parçası iseler, demek ki onların yoksul koşulları, üretimde yer almış işçilerin yaşam koşullarını etkilemeden olamaz. Bu nedenle, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının yaşam koşullarını tanımlarken, işsiz işçilerin oluşturduğu yedek ordunun durumunun da hesaba katılması gereğini düşünüyorum" diyor Stalin. (J. Stalin, *SSCB'de Sosyalizmin Ekonomik Sorunları,* İngilizce basım, Moskova 1952, s. 49)

Bu bölümde buraya dek olan başlıklar altında, iş kazaları, iş cinayetleri, beslenme, kaçak çalışma gibi sorunlardan

Tablo 11

1964-1973 ARASI (ve **1974-1984 ARASI — *İ.S*)** AĞIR İŞ KAZALARI ORANLARI

YILLAR	madencilik	kömür mad.	yapım san.
1964	2,90	3,60	0,20
1965	3,90	4,90	0,17
1966	4,80	3,90	0,23
1967	2,80	3,50	0,19
1968	2,90	3,50	0,19
1969	3,50	4,90	0,22
1970	3,20	4,00	0,10
1971	2,40	3,00	0,17
1972	3,10	3,70	0,17
1973	4,10	5,50	0,19
1974	**-**	**-**	**-**
1975	**2,60**	**-**	**0,19**
1976	**3,00**	**-**	**0,18**
1977	**3,43**	**-**	**0,11**
1978	**4,12**	**-**	**0,14**
1979	**4,29**	**-**	**0,24**
1980	**3,41**	**-**	**0,23**
1981	**2,98**	**-**	**0,20**
1982	**2,19**	**-**	**0,16**
1983	**3,72**	**-**	**0,20**
1984	**2,75**	**-**	**0,17**

Year Book 1974: International Labour Office, pp: 719-726.

(Yeni veriler, *Year Book 1985:* International Labour Office, p. 854 — *İ.S.*)

Tablo 12

YILLARA GÖRE SİGORTALI İŞÇİ SAYISI, MESLEK HASTALIKLARI İHBARI VE İŞ KAZALARI

YILLAR	İşçi sayısı	Meslek has. ihbarı	İş kazaları
1950	342.000	260	19.775
1955	533.216	199	31.505
1960	620.900	424	63.014
1965	895.802	1.134	92.961
1970	1.313.500	687	144.731
1971	1.404.816	287	150.170
1972	1.525.012	248	163.204
1973	1.649.079	159	177.004
1974	1.799.998	221	179.550
1975	1.825.000	325	**(182.906)**
1976	2.017.875	641	201.000*
1977	**2.191.251**	**362**	**199.961**
1978	**2.206.056**	**504**	**193.998**
1979	**2.152.411**	**341**	**186.089**
1980	**2.204.807**	**528**	**159.600**
1981	**2.228.439**	**573**	**165.101**
1982	**2.264.788**	**551**	**147.118**
1983	**2.327.245**	**586**	**145.296**
1984	**2.439.016**	**599**	**152.650**
1985	**2.607.865**	**-**	**148.680**

Birlik Haberleri. No. 21'den, TİB Bülteni, sayı: 42'den ve TİB raporu 1976'da Türkiye Ekonomisi'nden derlenmiştir.

* TİB Bülteni'nde 1976 için verilen %10'luk orandan çıkarılmıştır. (**Daha sonra bu veri 197.918 olarak yayınlandı — *İ.S.*)**

(Yeni veriler. *Türkiye İstatistik Yıllığı 1985* ve *Türkiye İstatistik Cep Yıllığı 1986*'dan alındı. Ancak şunu belirtelim ki farklı yıllıklarda aynı yıl için farklı veriler var — *İ.S.*)

Tablo 13

KAÇAK İŞÇİ ÇALIŞTIRAN İŞYERİ SAYISI VE ORANI

YILLAR	Kayıtlı işyeri sayısı	Bildirgesi alınan işyeri sayısı	Kaçak işçi çalıştıran işyeri sayısı ve oranı
1969	248,643	103,652	%58
1970	279,405	109,391	%61
1971	364,240	154,812	%57
1972	429,453	174,344	%59
1973	526,305	184,427	%65
1974	578,714	195,929	%66
1975	642,672	205,441	%68
1976	738,646	216,941	%71
1977	**763,953**	**229,198**	**%70**
1978	**791,892**	**231,130**	**%71**
1979	**828,997**	**239,225**	**%71**
1980	**852,016**	**241,580**	**%71**
1981	**868,727**	**259,589**	**%70**
1982	**879,141**	**273,226**	**%69**
1983	**889,364**	**281,627**	**%68**
1984	**910,135**	**294,284**	**%68**
1985	**940,405**	**326,996**	**%65**

TİB Bülteni. Aralık 1977, sayı 42, s.25.

Yeni veriler *Türkiye İstatistik Yıllığı 1985* ve *Türkiye İstatistik Cep Yıllığı 1986*'dan derlendi — İ.S.)

söz ettik. Oysa ülkemizde bu "sorunların" bile bazılarına sahip olmayan milyonlarca işsiz var!

Kapitalist ülkelerde işsizlik sayıları en çok çarpıtılan sayılardır. Türkiye de bunun dışında değil. Ama ne zaman ki işsizlik düzeni tehdit etmeye başlayan büyük toplumsal sorun oluyor, o zaman "hizmete özel" raporlar işlemeye, burjuvazi işsizlikle yakından "ilgilenmeye" başlıyor. Örneğin, böyle "hizmete özel" raporlardan *İstihdam-İnsangücü Özel İhtisas Komisyonu Raporu* şöyle diyor: "1971 yılında Türkiye'de, 1.750.000 kadar tarımda, 250.000 kadarı tarım dışında olmak üzere 2.000.000 dolaylarında gizli ve açık işsiz vardır. Ayrıca, her yıl işgücüne 400.000 katılma olmaktadır. Planlı döneme girildiğinden bu yana ekonominin yarattığı ortalama istihdam yılda 135.000 dolaylarındadır. Son yıllarda dış ülkelere göç, yılda 100.000'e ulaşmıştır. Bu durumda her yıl, mevcut 2 milyonluk işsiz stokuna 165.000 eklenmektedir. Bu koşulların devamı halinde 1980'lerde 'işgücü patlaması' tehlikesinden söz edilebilir." (*İstihdam-İşgücü Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, 1973, DPT, s. 1) Rapor sayıları tam doğru vermiyor ama "tehlikeyi" haber veriyor.

Gerçekten Türkiye'nin eski bir sorunu olan işsizlik, artık patlama düzeyine varmıştır. OECD, 1978 sonu için Türkiye'de 15-64 yaş arasındaki çalışabilir nüfusun en az %20'sinin, yani en az 3,5 milyonunun işsiz olduğunu bildiriyor. Sosyal Güvenlik Bakanı ise 7 milyon olarak açıklıyor. Değişik sayılar ileri sürülmesine karşın, görüyoruz ki işsizliğin çok geniş boyutlarını artık herkes kabul etmek zorundadır. **(Nitekim son aylarda gazeteler "işsiz sayısında rekor" gibi başlıklarla, yalnızca kayıtlı işsiz sayısının bile 1 milyonu aştığını yazıyorlar. Kayıtlı işsiz sayısı bu olursa Türkiye'de en az 5-6 milyon açık işsiz var demektir — *İ.S.)***

İşsizlik, çalışanıyla, işsiziyle tüm işçi sınıfımızın yaşam düzeyini olduğundan da geri çekiyor. İşsizlik, işçi sınıfının bir kesiminin tüm gelirinin yok olması demekse bu işçi sınıfının *bir bütün olarak gerçek ücretlerini* daha da düşürüyor. Bunun yanında çalışan işçilerin belli bir "karagün akçesi" ayırmaları gereklidir. Bu da gerçek ücretleri düşürüyor. Başka bir deyişle, hem bundan önce gördüğümüz ücretlerin düşüklüğünde işsizliğin payı var, hem de o düşük ücretler bile (bir bütün olarak) işçi sınıfımızın yaşam düzeyinin yukarısındadır!

Sonuç

İşçi sınıfımızın iş ve yaşam koşullarını böylece kalın hatlarıyla görmüş oluyoruz. Şimdi, kısaca özetleyelim ve çıkan sonuçların genel bir değerlendirmesini yapalım.

Türkiye işçi sınıfı çok ağır bir sömürü altındadır. 1973'te yalnızca büyük yapım endüstrisinde artık-değer oranı %400 kadardır. İşçi sınıfımızın bütünü içinse çok daha yüksektir. Üstelik genel eğilim, artık-değer oranının giderek yükseleceğini göstermektedir. **(Gerçekten de yükselmiş, 1980 sonrasında %400'ün de üstüne çıkmıştır. — *İ.S.)***

Türkiye işçi sınıfının sömürü oranı, ileri kapitalist-emperyalist ülkeler işçi sınıfının sömürü oranından çok daha yüksektir. Örneğin, 1969'da, Birleşik Amerika'daki oranın 2-3 katıdır.

Türkiye'de işçi ücretleriyle işgücü değeri arasında büyük ve giderek açılan bir uçurum vardır.

Resmi asgari ücret niteliksiz işgücünün değerinden çok çok daha düşüktür. Aradaki fark giderek büyümektedir. 1978'de niteliksiz işgücünün değeri, uygulanan asgari ücretin 7 katıdır. Buna göre, 1978 sonunda asgari ücret 800 TL olması gerekirken, ancak 110 TL'dir. **(1980 sonrasında niteliksiz işgücü değeri asgari ücretin 8 katı kalmıştır, ancak 1985'te yeniden 7 katı olmuştur. Son duruma göre asgari ücret 9900 TL olması gerekirken 1380 TL'dir. — *İ.S.)*** Üstelik daha resmi asgari ücretin uygulamaya girmediği alanlar vardır. Uygulandığı alanlarda ise, tüm ücretleri geri çekici yönde etki yapmaktadır. Bu bakımdan, hem uygulanması, hem niteliksiz işgücü değerine uygun düzeyde saptanması için asgari ücret bir savaşım odağı olmayı haketmiştir.

Asgari ücret bir yana, ülkemizde daha ortalama ücretler niteliksiz işgücünün değerine, yani olması gereken asgari ücret düzeyine yükselebilmiş değildir. Hatta aradaki fark açılmaktadır. Örneğin, 1977'de ortalama ücretler, niteliksiz işgücü değerinin ancak %51,1'i, yani yarısı kadardır. **(1986'da ortalama ücretler ise niteliksiz işgücü değerinin ancak %21'i kadardır! — *İ.S.)***

İşçilerin brüt gerçek ücretleri **(1963-1978 arasındaki — *İ.S.)*** 15 yıllık bir dönemde 18 liradan ancak 28-32 liraya çıkabilmiştir. 1971-1977 dönemi için net gerçek ücretler ise 1972, 1975 ve 1977 yıllarında düşmüştür. **(1980 sonrasında hem brüt, hem net gerçek ücretler hızla düşmüştür. Bugün her ikisi de 1971'deki düzeyin yarısı kadardır. — *İ.S.)*** Gerçek ücretler hem geneli kapsamamaktadır, hem kapsadığını doğru yansıtmamaktadır. Yine de eldeki gerçek ücret artışlarını emek verimliliğindeki, ulusal gelirdeki ve endüstri kesimi gelirlerindeki artışlarla karşılaştırdığımızda, işçi sınıfımızın durumunun burjuvazinin durumuna oranla giderek gerilediğini anlarız.

İşçi sınıfımızın iş koşulları da aldığı ücretler denli kötüdür. Türkiye, dünyanın en çok iş kazası olan ülkeleri arasındadır. İşyerleri denetimden uzaktır.

Ülkemizde işçiler temel gereksinimlerini bile karşılayamamaktadırlar. Örneğin, 1978'de 5 kişilik bir işçi ailesinin yalnızca beslenmesi için günde 246 TL gerekmektedir. **(1986'da ise bu rakkam 5392 liradır. — *İ.S.)*** Demek ki, işçi sınıfımız gizli açlık çekmektedir.

Sigorta kapsamına giren işçilerin **(en az — *İ.S.)*** %50'si sigortasız, kaçak çalışmaktadır. Onların durumları daha da kötüdür.

Bir de kaçak bile çalışamayan milyonlarca işsiz vardır. Verilen işsiz sayıları 7 milyona dek çıkmaktadır. İşsizlik "patlama" durumuna varmıştır. Bu durum, işçi sınıfımızın bir bütün olarak yaşam düzeyini düşürmektedir. İşsizlik hem ücretlerin düşüklüğünde yansımakta, hem o düşük ücretlerin bile bir bütün olarak işçi sınıfımızın yaşam düzeyini olduğundan çok daha yüksek gösterdiğini vurgulamayı gerektirmektedir.

Türkiye işçi sınıfının bu bölümde ele aldığımız ve yukarıda kısaca özetlediğimiz bu durumundan ne gibi sonuçlar çıkar?

Birincisi, görüyoruz ki, kapitalizmin işçi sınıfının durumunda *"göreceli kötüleşme"* yasası (relative deterioration) Türkiye'de büyük bir açıklıkla işlemektedir.

İşçilerin gerçek ücretlerindeki artışlar, *sayıların yansıttığı* kadarıyla bile, emek verimliliği, ulusal gelir ve endüstri kesimi geliri artışının çok gerisindedir. Sayıların doğru yansıtmadığını, ya da hiç yansıtmadığını ve iş koşulları, beslenme, kaçak işçiler, işsizlik gibi sorunları da dikkate alırsak, bir bütün olarak işçi sınıfımızın durumunda *göreceli kötüleşme* elle tutulur, gözle görülür derecede somuttur.

İkincisi, kapitalizmin işçi sınıfının durumunda *"mutlak kötüleşme"* yasası da Türkiye'de işlemektedir. Bu yasanın iki yanı vardır. Biri, *"toplumsal anlamda mutlak kötüleşme"*dir. Ötekisi, *"fiziksel anlamda mutlak kötüleşme"*dir.

Kapitalizm ilerledikçe, üretim güçleri geliştikçe, tüm toplum için gereksinimlerin de yükseleceği, Lenin'in gösterdiği bir yasadır. Üretim güçlerinin genel düzeyi orta derecede gelişmiş olan Türkiye'de kapitalizm son hızla aşamalar geçiriyor, nitelik sıçramaları yapıyor. Demek ki, tüm toplumun ve bu toplumun bir parçası olan işçi sınıfının gereksinimleri de son hızla artıyor. Oysa gördüğümüz gibi, işçi sınıfının yaşam koşulları, artan gereksinimleri karşılayabilecek bir gelişme göstermekten çok uzaktır.

Üstelik, ücretlerle işgücü değeri arasındaki uçurum giderek büyüyor. Yine sayıların yansıtmadığı gerçekleri de anımsayalım. Demek ki, bir bütün olarak Türkiye işçi sınıfının durumu artan gereksinimleri karşılayamadığı gibi, işçilerin yaşam düzeyi ile gereksinimler arasındaki fark giderek genişliyor. Öyleyse, işçi sınıfımızın durumunda *toplumsal anlamda mutlak kötüleşme* de vardır.

İşçi sınıfımızın durumunda, fiziksel anlamda mutlak kötüleşme var mıdır? Fiziksel kötüleşmenin sayısal olarak en kesin belirtisi gerçek ücretlerde düşmedir. Gerçek ücretlerdeki değişmelere baktığımızda görüyoruz ki, 1971-1972, 1975 ve 1977'de **(ve en önemlisi 1980 sonrasında — *İ.S.)*** gerçek bir gerileme olmuştur. Bu nedenle, hiç kuşkusuz, bu yıllarda işçi sınıfımızın durumunda *fiziksel anlamda mutlak kötüleşme* olmuştur diyebiliriz.

Ancak fiziksel anlamda mutlak kötüleşme bir eğilimdir. Yalnızca belli yıllarla kısıtlayamayız. Bu açıdan, 1971-1977 arasında net ücretlerdeki gerçek değişmelere bakarsak, bir endekse göre, 1977'de işçilerin gerçek ücretlerinin 1971'in altında olduğunu görürüz. 1971'de gerçek ücretler 100 ise 1977'de 99,1'dir. **(Öte yandan 1977 sonrasında net gerçek ücretler sürekli başaşağı gitmiş, bugün 1971 ve 1977 düzeyinin neredeyse yarısına inmiştir. 1971'de net gerçek ücretler 100 ise bugün 53 kadardır! — *İ.S.)*** Aralardaki gerilemeler bir yana, ücretlerin 7 yıl **(ya da 15 yıl — *İ.S.)*** öncesine göre gerçek bir düşüş göstermesi fiziksel anlamda mutlak kötüleşmenin bir eğilim olarak da varlığını kanıtlamaktadır.

Bizi bu sonuca ulaştıran endeks (İstanbul Geçinme Endeksi) fiyat artışlarının göreceli olarak en yüksek yansıdığı endeksdir. Bizce buna dayanarak ulaşılan gerçek ücretlerdeki değişmelerden genellemeye gitmek hiç de ters olmaz. Endeksler fiyat artışlarını genel olarak düşük yansıtıyor. Dayanak aldığımız ortalama ücret sayıları yükseltici eğilimler taşıyor. Bunların sonucu olarak, gerçek ücretler, kapsadığı kesimin gerçek durumunu yükselterek yansıtıyor. Bu işin bir yanı. İşin bir başka yanı ise, gerçek ücretlerin kapsadığı kesimin sigorta kapsamına giren ücretlilerin yalnızca yarısı **(hatta daha da azı — *İ.S.)*** oluşudur. Bunun yanında, daha sigorta kapsamına girmemiş ama çoktan işçi sınıfı kapsamına girmiş işçiler var. Asgari ücretin bile işlemediği geniş kesimler var. En önemlisi, işsizler ordusu var. Bunların yanı sıra, akıl şaşırtıcı bir hızla artışını sürdüren fiyatlar var. Özetle, Türkiye'de gerçek ücret sayıları

Türkiye'de ücretle işgücü değeri arasındaki uçurum giderek büyüyor.

hem kapsam olarak dar, hem yansıttığı gerçekler açısından kısıtlıdır. Bu bakımdan, **(hele ki 1980 sonrasını da dikkate alınca — *İ.S.*)** bir bütün olarak sınıfımızın durumunda bugün *fiziksel anlamda mutlak kötüleşme* eğiliminin olduğunu büyük bir ağırlıkla söyleyebiliriz.

Görülüyor ki kapitalizmde işçi sınıfının durumuna ilişkin eğilimleri veren yasalar Türkiye'de ve benzeri ülkelerde tüm şiddetiyle işlemektedir. Emperyalist ülkelerde ise bu yasaların işleyişi, bu bölümün başında değindiğimiz etkenlerce yavaşlatılmıştır. Hatta dönem dönem işleyişin üstesinden gelinmiştir. İşte bu da, Türkiye işçi sınıfının iş ve yaşam koşullarıyla, ileri kapitalist — emperyalist ülkelerdeki iş ve yaşam koşulları arasında nesnel olarak farklılık getirmektedir.

İleri kapitalist ülkelerle, az ve orta gelişmiş kapitalist ülkeler işçi sınıflarının iş ve yaşam koşulları arasındaki bu nesnel ekonomik fark, dünya işçi sınıfı hareketindeki oportünist ve revizyonist eğilimleri anlamada can alıcı öneme sahiptir. (Bu demek değildir ki Türkiye'de oportünizmin nesnel temeli yoktur.) 1920'de Komintern'de yaptığı konuşmada Lenin şöyle diyor:

"Burada sormalıyız: Bu çeşit eğilimlerin Avrupa'daki inatçılığı nasıl açıklanacak? Neden bu oportünizm Batı Avrupa'da, bizim ülkemizde olduğundan daha güçlü? Öyle, çünkü ileri ülkelerin kültürü, bir milyar ezilen insanın sırtından yaşayabilmelerinin sonucuydu ve hâlâ da sonucudur. Öyle, çünkü bu ülkelerin kapitalistleri, bu yolla, kendi ülkelerindeki işçileri yağmalayarak elde edebilecekleri kârlardan çok daha fazlasını elde ediyorlar. ... İşte bu yüz milyonlara varan aşırı kârlar, işçi sınıfı hareketi içinde oportünizmin tabanını yaratmaktadır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.31, s.230)

Lenin'in sözünü ettiği tekel kârları günümüzde de sürüyor ve artıyor. Dün Lenin, Batı Avrupa işçi hareketindeki oportünizmi anlayabilmek için nasıl öncelikle ekonomik temele bakmışsa, bugün de örneğin, "Avrupa komünizmi"ni ve her çeşit "demokratik" eğilimi anlayabilmek için yine öncelikle ekonomik temele bakmak gerekiyor.

Kuşkusuz, ileri kapitalist ülkelerde de devrimler olacaktır. Kuşkusuz, oralarda da devrimi toplumun tek gerçek devrimci gücü olan proletarya yapacaktır. Bunları söylemeye bile gerek yok. İşçi sınıfının *nesnel* devrimciliği, *nesnel* tarihsel görevi, onun üretimde tuttuğu yerden gelir. Bizim tartıştığımız nokta, emperyalist ülkelerde, en başta bugünkü ekonomik koşullar nedeniyle proletaryanın, nesnel rolünün *öznel* anlayışına varmasındaki güçlüklerdir. Engels'in 8 Ekim 1858 tarihli, Marks'a mektubunda yazdıkları, bu sorunu anlamada can alıcı öneme sahiptir. Okuyalım:

"... İngiliz proletaryası gerçekte gitgide daha fazla burjuvalaşıyor. ... Tüm dünyayı sömüren bir ulus için buna tabii bir ölçüye dek hak verilebilir. *Burada, duruma yardımcı olabilecek tek şey, birkaç adamakıllı kötü yıl olurdu.* Oysa, altın bulgularından bu yana, bu da çok kolay gerçekleşir gözükmüyor." (F. Engels, *Marks Engels Seçme Yazışmalar,* İngilizce basım, Moskova, s. 132-133) (İtalikler bizden)

Engels ne denli açık söylüyor değil mi? Aslında bu gerçekler, sağduyu sahibi tüm işçilerin sezdiği, anladığı, bildiği gerçeklerdir. Onların kafasını karıştırmaya çalışanlar, Marksizmin sahtekarlarıdır, o "okumuş" oportünistlerdir.

Son yıllarda, emperyalist ülkelerin ekonomik ve toplumsal yaşamı bozulmaya başladı. 1970'lerin başından bu yana, ileri kapitalist ülkeler işçi ve emekçilerinin yaşam düzeylerinde, gerçek gelirlerinde duraklama, hatta yer yer düşme vardır. Finans-kapital, başında Sovyetler Birliği'nin yürüdüğü dünya sosyalist sisteminin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin büyük başarıları altındaki gerileyişinin, ardı kesilmeyen bunalımların sonuçlarını kendi işçi sınıfına yüklemek için daha azgınca saldırıyor. Enflasyon, yığınsal işsizlik süregenleşiyor. SBKP 25. Kongresi'ne sunduğu raporda L.İ. Brejniyef, "... bugünkü bunalım farklıdır" (*SBKP 25. Kongre Raporu,* İngilizce basım, Moskova 1976, s. 48) diyor. Bu durum altında, geniş emekçi yığınlarını kaplayan grev hareketi, "son birkaç on yıl içindeki en yüksek düzeye" (*agy*, s. 49) ulaşıyor. Böylece, ileri kapitalist ülkelerde kapitalizmin, II. Dünya Savaşı'ndan günümüze dek yaşadığı göreceli barışçıl ilerleme döneminin sonunun gelmekte olduğunu düşünebiliriz. Bu düşüncemiz "istekçi" bir düşünce değilse, bu toplumlar giderek daha keskin sınıf kavgaları içinden geçerlerse, işte o zaman görürüz ileri kapitalist ülkeler işçi sınıfının üstünlüğünü. O zaman görürüz dünya proletaryasının bu en seçme birliğinin karşılaştırılamaz örgütlenme yeteneğini, üstün bilgi düzeyini, o korkunç gücünü.

Ne var ki, bugün daha o gün değildir. Bugün, Türkiye ve benzeri ülkeler işçisi, emekçisi, ileri kapitalist ülkelerde olduğundan çok daha ağır bir sömürü altındadır. "Çifte boyunduruk" altındadır. Bunun sonucu olarak, ekonomik ve toplumsal yaşam, nesnel açmazlardan sıyrılamıyor. Sorunların çapı, bunalımların derinliği Batı ile karşılaştırılmayacak denli büyüyor. İşçi sınıfı ve tüm emekçiler dayanılmaz koşullara katlanmak durumunda kalıyor. Bunlara bağlı olarak, az ve orta gelişmiş kapitalist ülkeler ve bu arada Türkiye, emperyalist zincirin zayıf halkaları haline geliyor. Sınıf savaşımı, sık sık patlamalarla görülmedik boyutlar alıyor.

Lenin, emperyalist ülkelerle az ve orta gelişmiş ülkelerin bu farklı konumlarından kalkarak, bu ülkelerin dünya devrimindeki yerini, rolünü belirlemiştir. Daha doğrusu, somut yaşamda varolan bu belirlenişi bilince çıkarmıştır. Şöyle demiştir Lenin: "Biz diyoruz ki, kolay talan olanaklarına sahip ve işçilerin üst kesimini satın alabilen, şu sömürge ülkeler arasında yer almayan ülkelerde hareketin başlaması daha kolaydır." (Lenin, *agy*, c. 26, s. 471-472)

Kapitalist ülkelerde devrim sorunları üstüne düşünenlerin hiç unutmamaları gereken yukarıdaki bu fikri Lenin aynı yıl içinde (1918) daha da geliştirdi ve bir genelleme yaptı: *Avrupa'da (emperyalist ülkelerde) devrimi başlatmak zor, tamamlamak ve sosyalizmi kurmak çok daha kolay olacaktır. Oysa, Rusya gibi ülkelerde (az ve orta gelişmiş kapitalist ülkelerde) devrimi başlatmak daha kolay, sürdürmek ve sosyalizmi kurmak çok daha zor olacaktır.* (Lenin, *agy*, c. 27, s. 93)

Evet, Türkiye ve benzeri ülkeler bugün devrime, emperyalist ülkelerden çok daha yakındır. Çünkü devrim, bizim küçük burjuva sosyalistlerimiz, kendi söyler kendi dinler örneği, sabahlara dek tartışıyorlar diye gerçekleşemez. *"Devrim, ancak büyük ekonomik gereksinimlerin harekete geçirdiği yığınlarca yapılabilir."* (Lenin, *agy*, c. 14, s. 238) (İtalikler bizden) İşte bu nedenle Türkiye emperyalist zincirin zayıf halkasıdır.

Devrim, büyük ekonomik gereksinimlerin harekete geçirdiği yığınların eseridir.

"Bulgaristan'da Türk Azınlık" toplantısı çok başarılı oldu.

Ulusçuluğa önemli bir darbe!

İTİB'in "Bulgaristan'da Türk Azınlık" konulu toplantısında, İTİB'liler ne burjuvaziye ne oportünizme en küçük bir ideolojik ödün vermeden doğruları savundular.

Yoldaşlar,

Bulgaristan'daki Türk azınlık konusunda çok ilginç bir olaya tanık olduk. Olayın gelişimini bu haberle birlikte gönderdiğimiz İTİB bildirisi yeterince açıklıyor. Biz toplantı hakkında bilgi vermek istiyoruz.

Bulgar yoldaşların son anda katılmaktan vazgeçtikleri toplantı çok öğretici ve yararlı oldu, İngiltere'deki Türkiyeli toplum içinde ulusçuluğa da önemli bir darbe vurdu. Zaten duvarda da "yaşasın proletarya enternasyonalizmi" pankartı asılıydı.

Toplantıda dört kesim vardı. Türkiyeli ve Kıbrıslı Türk ilerici işçiler ve gençler, gazeteciler, geri düşüncelere sahip ama gerici olmayanlar ve gericiler. Gazeteciler yalnızca izlediler, tartışma öteki üç kesim arasında geçti.

Toplantıyı yöneten yoldaş, Bulgar yoldaşların toplantıya katılmaktan vazgeçmelerini açıkça eleştirerek, bunun dürüst bir tutum olmadığını belirterek toplantıyı başlattı. Kendi içlerinde örgütlü bulunan gericiler, bunun üzerine hemen akıllarınca fırsat yakalayıp şövenist, "ırkdaş", "soydaş" edebiyatına başladılar. Toplantıya gelmiş Bulgaristan'dan kaçan iki Türk arkadaş ise bu gerici platforma düşmeden ama ulusal bir azınlığa yapılanları kınayan bir tutum aldılar. Ardından sıra İTİB adına yapılacak konuşmaya geldi.

Yoldaşımız Türkiye'de işçilere, emekçilere, gençlere yapılan baskıyı, Kürt halkına uygulanan kırımı anlatarak sözlerine başladı. Bu arada gericilerin elebaşısı disiplini bozar biçimde bağırınca İTİB görevlileri kendisine oturup dinlemesini söylediler. Konuşma sürdükçe salonun kalbine ve kafasına aydınlık, ilerici düşüncelerin gitgide hakim olduğu apaçık ortaya çıktı.

Yoldaşımız Türkiye burjuvazisinin Türkiye'deki işçi emekçi "soydaşlarına" neler yaptığını, Kürtleri nasıl zorla "soydaş" ilan ettiğini anlattıktan sonra Kıbrıs'taki "soydaşların" kurtarma adı altında nasıl esir edildiğine geçti. Türkiye burjuvazisinin ve onun kuyrukçularının Bulgaristan'ı eleştirme hakkı olmadığını belirtti ve ama kendisi bir komünist olarak Bulgaristan'ın bazı açıklamalarını aktarıp bunları eleştirdi.

Bulgar yayınlarında yeralan bir açıklamaya göre, devlet dairelerinde Türklere ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapanlar varmış(!), Türkleri bu durumdan kurtarmak için Türklerin adının Bulgarlaştırılması kararlaştırılmış! Doğal olarak yoldaşımız böyle saçma bir tutumun komünistlikle bağdaşmayacağını, böyle entrikalarla ulusal soruna çözüm bulunamayacağını söyledi.

Konuşmada yoldaşımız Bulgaristan'ı Türkiye hükümetleri gibi davranmakla ve (Evren Bulgaristan'a gittiğinde ona en büyük nişanı vererek, onu şahin bakışlı vb. niteleyerek) doğru sınıf konumundan kaymakla suçladı.

Bundan sonra tartışmalara geçildi. Söz alanlar arasında yanlış, ulusçu konumlardan konuşmalar oldu. Bunlar, Türk ordusunun Kıbrıs Türklerini kurtardığını söylediler. Kürtlerin Türk asıllı olduğunu söyleyenler oldu. Biri de Türk ordusu Türkiye'de neden baskı yapıyor diye sordu.

Yine salondan, tüm bunlara çok güzel yanıt veren konuşmalar da yapıldı. Toplantı ulusçuluğa karşı işçi sınıfının uluslararası birliğini vurgulayan bir platforma dönüştü. Fabrikalarda birlikte çalışan Türk-Yunan işçilerinden örnekler verildi. Bir işçi arkadaş, "benim anam Türk, babam Slav ben hangi birinin ulusçuluğunu yapabilirim ki, ama ben işçiyim, işçinin sınıfcılığını yaparım" dedi.

Toplantının sonuna doğru İTİB başkanı yoldaş yeniden toparlayıcı bir konuşma yaptı.

Toplantıyı yöneten yoldaş da ulusçuluğun halkları nasıl böldüğünü, oysa birlik gerektiğini, ama bu birlik için işçi sınıfının, nereden gelirse gelsin her türlü ulusal baskıya karşı olduğunu anlatan, Kürt ulusunun ayrılma hakkını vurgulayan bir konuşmayla toplantıyı kapattı. Her iki konuşmacı da uzun uzun alkışlandı.

Toplantının sonunda gericiler suskun, amaçlarına ulaşamamış bir biçimde, gerici olmayan kesim de kafası doğrular yönünde karışmış bir biçimde salondan ayrıldılar. İleri işçiler görevlerini hakkıyla yapmışlardı.

Böylece toplantı doğrunun gücünü bir kez daha pırıl pırıl gösteren bir örnek oluşturdu. İki arada bir derede kalmadık. Komünist konumumuza en küçük bir gölge düşürmeden, ne burjuvaziye ne oportünizme en küçük bir ideolojik ödün vermeden doğruları savunduk. Gericilerin bilinci bulandı, ilericilerin bilinci keskinleşti.

Bulgar yoldaşların katılmaması da doğrusu hiç şaşırtıcı değildi. Dünya Komünist Hareketinin bugünkü durumunda böyle bir açık toplantı önerisi yapmalarını daha şaşırtıcı bulmuştuk. Onlar da olağan, beklenen konumlarıyla toplantıda yer almış oldular!

N.K., Londra

İTİB BİLDİRİSİ:

Pr letarya enternasy nalizmi boş söz d ğildir

Bugün Hackney Town Hall'da yapılacak olan "Bulgaristan ve Bulgaristan'daki Türk Azınlık Üzerine" adlı tartışmalı toplantıda konuşacak olan Bulgaristan temsilcisi yoldaşlar, bu toplantıya katılamayacaklarını belirttiler. İTİB olayın gelişimini tüm işçi hareketinin bilgisine sunmayı bir görev bilir.

Bu toplantı neden ve nasıl düzenlendi?

Toplantıya konuşmacı olarak katılacak P. Voinovsky ve A. Jordanov yoldaşlar, birkaç ay önce Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'ne başvurarak, Bulgaristan'daki Türk azınlık üzerine Avrupa ve Türk basınında çıkan yazılara ve bu konuda yürütülen anti-komünist kampanyaya karşı bir açık toplantı yapma önerisinde bulundular.

TDHSK bu konuda kendisinin bir toplantı düzenlemesinin uygun olmayacağını belirterek, Bulgar yoldaşlara İTİB ile görüşmelerini tavsiye etti. Bunun üzerine Bulgar yoldaşlar İTİB temsilcileri ile görüşüp, İTİB'in böyle bir toplantı örgütlemesinin ve kendilerini de bilgi vermek üzere, konuşmacı olarak davet etmesinin olanaklı olup olmadığını sordular.

İTİB yönetim kurulu konuyu görüştü. Böyle bir açık toplantının her açıdan yararlı olacağını belirledi. İki İTİB temsilcisi Bulgar yoldaşlarla yeniden görüştü. Ortaklaşa olarak 22 Ocak'ta böyle bir toplantının düzenlenmesine karar verildi. Konuşma konuları, toplantı başkanlığı ve tartışma yöntemi karara bağlandı. Toplantının ardından küçük bir davet verilmesi de kararlaştırıldı.

Bunun üzerine İTİB bildiri, el ilanı ve afişleme ile toplantıyı kamuoyuna duyurdu.

Yoldaşlar katılmaktan neden, nasıl vazgeçti?

Toplantı çalışmaları ilerledikçe İTİB Bulgar yoldaşlara bilgi veriyordu. En son 13 Ocak günü hazırlıklar konuşuldu.

16 Ocak Cuma akşamı Bulgar yoldaşlar TDHSK'ne telefon ederek İTİB'e mesaj bıraktılar: "Bulgar yoldaşlardan birisinin babası hastalandı. O nedenle Sofya'ya gidiyor. Toplantı ertelensin".

Kendileriyle 19 Ocak Pazartesi günü telefonla görüşme olanağı olmadı. Devamlı "toplantıdalar" cevabı alındı. Kendilerine mesaj bıraktık ve toplantının ertelenemeyeceğini, babası hasta olmayan yoldaşın toplantıya gelmesini belirttik.

20 Ocak Salı günü, toplantıda dağıtılacak broşürleri almak için Elçiliğe gittiğimizde, böyle bir paketin hazır olmadığı ve Bulgar yoldaşlarla görüşme olanağı olmadığı bize belirtildi. Toplantının ertelenmeyeceği mesajı bu kez yazılı olarak da kendilerine bırakıldı.

Son gelişmeler

21 Ocak Çarşamba günü Bulgar yoldaşlar nihayet İTİB temsilcilerine telefon ettiler. Toplantıya katılamayacaklarını, çünkü Büyük Britanya Komünist Partisi Uluslararası Bölümü'nün böyle bir toplantı yapılmasına karşı olduğunu, bu toplantı yapılırsa BBKP'nin kendilerini BKP Merkez Komitesi'ne şikayet edeceğini, bu konuda Uluslararası Bölüm Başkanı Gerry Pocock yoldaşın kendilerine telefon ettiğini söylediler. Bu koşullarda toplantıya gelemeyeceklerini belirterek "babası hasta" gerekçesi ile durumu idare etmenin olanaklı olup olmadığını sordular.

İTİB temsilcileri kendilerine bu tutumun yanlış olduğunu, toplantının mutlaka yapılacağını, toplantıya katılmama gerekçelerini anlayamadığımızı ilettiler.

Yönetim Kurulumuz bu gelişmeleri yeniden değerlendirdi ve BBKP'den Gerry Pocock yoldaşla da temasa geçmeyi kararlaştırdı. Kendisi ile telefonla görüşüldü. Pocock yoldaş, bu toplantı ile ilgili olarak Bulgar yoldaşlarla görüşüldüğünü ama toplantıyı yapmama gibi bir istemde bulunulmadığını söyledi.

Bu durumu da Bulgar yoldaşlara ilettik. Pocock yoldaşın böyle bir istemde bulunduğunu yinelediler ama "sonra görüşelim" dediler.

Bunlar neyi gösteriyor?

Özetlersek, Bulgar yoldaşlar bizim düzenlememizi kendilerinin istediği bir toplantıya katılmaktan son anda, hiç de yoldaşça olmayan bir tutumla vazgeçtiler.

İTİB Bulgaristan Komünist Partisi'nin ulusal azınlıklar sorununda izlediği politikaya olan eleştirilerini aylar önce ortaya koymuştur. Bulgar yoldaşların toplantı düzenleme istemine hiç ikircimsiz evet demiş, bunu proletarya enternasyonalizminin gereği bir görev saymıştır. Üzerine düşen görevi de hakkıyla yerine getirmeye çalışmıştır. Güvenilir, özü sözü bir tutum almıştır.

Bulgar yoldaşlar ise, Dünya Komünist Hareketi'nin eskimiş "resmi"lik merakından kurtulamamışlar, açık konuşmamayı tercih etmişler, ortada duran azınlıklar sorunu ve anti-komünist kampanya karşısında kendi ellerini bağlamışlardır. Güven telkin etmeyen, kararsız ve açıklıktan çekinen bir tutum almışlardır.

Değerlendirme tüm işçi ve komünist kamuoyu tarafından yapılacaktır.

İngiltere Türkiye İlericiler Birliği Yönetim Kurulu

22 Ocak 1987

Tüm işçilerin, ama özellikle Derby işgalcilerinin yüreği bugün, Derby grevinin başarısı için çarpıyor.

68 D rby işgalinden 87 Derby grevin

Şanlı savaşım geleneklerine sahip kuşaklar yetiştiren Derby işçisi bugün yine grev gömlekleriyle sınıf kavgasında yerini alıyor. Nice grevlere, nice devrimci savaşım günlerine!

Yoldaşlar,
Sizlere 1968'lerin Derby işgalinden, 1987'lerin Derby grevine uzanan bir anımı anlatmak istiyorum.

Türkiye proletaryasının kalbi İstanbul 1968'lerde, üniversitelerde öğrenci, fabrikalarda işçi işgalleriyle fokur fokur kaynıyordu. İşçiler, gençler, yükselen sınıf savaşımının ateşiyle devrimci fikirlerle tanışıyor, devrimci eylem ve örgütlülük isteği dalga dalga yayılıyordu. Ahmet usta ile işte böyle günlerde tanıştık ve sınıf savaşımının içinde başlayan dostluğumuz, nice acı-tatlı kavga günlerinden geçerek bugünlere uzandı.

Ahmet usta o günlerde Derby'de üç-dört yıllık bir işçiydi. Ama o sıcak kavga günlerinin her bir saati onu devrimci bir işçi önderi olmaya doğru adım adım ilerletiyordu. 1968 yılı onun için bir dönüm noktası oldu.

Fabrikalardan yükselen direniş dalgası Derby fabrikasının da kapısını çaldı. İşçileri, kendi özgür iradeleriyle seçtikleri DİSK saflarından koparabilmek için, Derby patronu bayrak açmıştı. DİSK'li işçileri işten atarak, fabrikaya dışarıdan adam getirip işyerinde kavga çıkartarak Derby işçilerinin sendika seçme özgürlüğünü yoketmeye kalkışmıştı.

Patronun bu oyunları sonuçta işçilerin sınıf kinini biledi. Derby işçileri sendika seçme özgürlüklerine uzanan patron ellerini kırmak için ayağa kalktılar. Patronun oyunlarına işçi yöntemleriyle, militan bir eylemle gereken yanıtı verdiler. Patronun işyerine getirdiği sopalı provokatör guruptakiler, Derby işçilerinden hayatlarında unutamayacakları temiz bir dayak yediler.

Patron bunun üzerine işyerine polis çağırdı. O da fayda etmedi. Üreten eller şalterleri indirdi, fabrika kapıları kapatıldı. İşçiler polisi içeriye sokmamak üzere kapıda nöbete durdular.

Sonunda patron işçilerle uzlaşmaktan başka hiçbir çaresi kalmadığını anlayınca, direnişçi işçilerin seçtiği temsilcilerle görüşmek zorunda kaldı. İşçiler, sendikaları Lastik-İş'in başkanı Rıza Kuas gelene kadar bu eyleme son vermeyeceklerini ve sendika seçme özgürlüklerine el uzattırmayacaklarını patronun suratına haykırdılar. Ve sonuçta dediklerini yaptırdılar.

İşte Ahmet usta o günkü eylemde en ön saftaydı. Derby işçilerinin kavgada önder belledikleri doğal liderlerden biriydi.

Şimdi aradan yıllar geçti. Ahmet usta savaşımlarla dolu yıllardan geçerek emekli bir işçi oldu. Ama yüreği yine işçi sınıfının savaşımı için atıyor. Geçenlerde tesadüfen karşılaştık. Sevgiyle, hasretle kucaklaştık. Eski anıları tazelemeye koyulduk. Kuşkusuz laf dönüp dolaşmadan Derby'ye geldi.

Ahmet usta geçen hafta, yanına tanıdığı bazı genç işçileri de alıp Derby grevini ziyarete gitmiş. Ziyarete gitmeden önce aralarında para toplamışlar. Grevci işçiler için çay, şeker, sigara almışlar. Karınca kararınca bir maddi katkıyı, ama yürekler dolusu bir sınıf dayanışmasını grevci işçilere götürmüşler.

Önce Derby önündeki grev gözcüleriyle kucaklaşıp, grevlerine başarılar dilemişler. Grev gözcüleri, semtteki işçi kahvesine giderlerse orada grevci işçilerle sohbet edebileceklerini söyleyince kahveye uğramışlar. Kahvede çaylar içilmiş, sohbetler edilmiş.

Derby'deki işgal günlerinden Ahmet ustayı tanıyan bir Derby işçisi genç işçilere Derby işgalini ve o gün Ahmet ustanın kendilerine nasıl önderlik ettiğini anlatmış. Genç işçiler merakla dinlemişler. Sınıf kavgasına ilişkin anlatılanlar içlerinde kıpır kıpır bir heyecan uyandırmış. Dünden bugüne ve yarına uzanan sınıf kavgası içinde Derby işçilerinin yaşlı ve genç kuşak temsilcileri işte böylece sarmaşmış, kucaklaşmışlar.

Yoldaşlar, ne güzel şey bunları yaşamak, anlatmak.

Ahmet ustayla sohbetimiz uzadıkça uzadı. Eski işçi dostları andık. Derby işgalinde, gündüz elinde sopasıyla kapıdan içeri polisi koymayan, gece torununu devrimci halk türküleriyle uyutan Pembe Ana'yı andık.

Aradan tam 19 yıl geçti. Pembe Ana Derby işçisiydi. Oğlu Derby işçisiydi. Kimbilir belki de Pembe Ana'nın torunu da Derby'de grev gözcüsü gömleğini giymiş, grev nöbetini tutuyordur.

Burjuvazinin baskıları, hapisler, işkenceler nice acılara maloluyor. Ama burjuvazi ne yaparsa yapsın nafile, sınıf savaşımını durduramaz!

Oğullarımız, kızlarımız büyüyor, daha da büyüyecekler. Gencecik işçiler olarak sınıf kavgasında yerlerini alıyorlar, daha da alacaklar.

Yoldaşlar, daha nice grevlere, nice devrimci savaşım günlerine!

Grevci Derby işçilerine, işçi sınıfımızın militan kararlılığıyla dolu selamlar, dayanışmalar!

E.K., İstanbul

Oportünistleşmiş resmi TKP'den kopmak değil kopmamak hıyanettir!

Derby grevcilerine devrimci selamlar

Dün Derby'deki unutulmaz işgalde genç bir işçi olarak ben de vardım. Bugün, doğruları hayata geçirmek, TKP'nin işçinin gerçek temsilcisi olmasını sağlamak için devrimci hattın inşasına gönüllü olarak katılmayı, bu uğurda savaşmayı, bir proleter olarak acil görev kabul ediyorum.

Yoldaşlar,
DİSK'in kurulmasından sonra, sendika seçme özgürlüğü için Derby'de girişilen unutulmaz işgalde genç bir işçi olarak ben de vardım. 15-16 Haziran'a da Derby müfrezesi içinde katıldım. Şimdi grevde olan Derby işçilerine içten selamlarımı, başarı dileklerimi ileterek mektubuma başlamak istiyorum.

1960'lı yılların sonuna doğru özellikle 15-16 Haziran sıralarında, işçi hareketlerine öncülük eden bir ileri işçi kesimi oluşmuştu. Bu işçilerde parti arayışı vardı. Ben de 15-16 Haziran'dan sonra TİP'e yaklaştım. Ancak fikirleriyle anlaşamadığım bazı yöneticilerle karşılaştım ve üye olmaktan vazgeçtim. Yine de o zamanlar TİP içinde çalışan bazı arkadaşlarla birlikte çalışmalarımız oldu.

12 Mart'ın hemen ardından işimden atılmıştım. Kâh lastik, kâh gıda işkolunda çeşitli işlerde çalıştıktan sonra nihayet bir fabrikada kadrolu işbaşı yapabildim. Aynı fabrikada DGM direnişlerine katıldım ve ardından bir başka işçiden TKP üyeliği teklifi aldım, partiye üye oldum.

Sendikamız, DİSK'e bağlı Gıda-İş'ti. Sendikal çalışmalara katılıyordum. Gıda-İş'in örgütlü olduğu bazı fabrikalar tam olarak gıda işkoluna girmediği için, sendika buralarda sözleşme yetkisi alamadı. Bunun üzerine Kemal Nebioğlu'nun direktifiyle buralarda paravana bir sendikaya kurmaya girişildi. Bunu duyunca ben dahil bazı arkadaşlar buna karşı çıktık.

Bu olaydan sonra yapılan Gıda-İş'in kongresinde partinin direktifiyle Kemal Nebioğlu'nu değil, başka bir adayı destekledik. Ancak gördüm ki bu aday da paravana sendika kurulmasından yana. Sendikal birlik fikrini uygulamak gerektiğine inandığım için sorun olan fabrikaların bulunduğu işkolunda işçiler Türk-İş'e bağlı sendikaya girsinler dedim. Beni sarı sendikacılıkla suçladılar. Parti yönetimiyle aramda ilk fikir ayrılığı buradan çıktı.

Bir süre sonra 12 Eylül geldi. Çeşitli olaylar yaşandı. Derken partiyle bağımız yeniden kuruldu. Ama aynı zamanda bir kabus da başladı.

Önceleri sorun, faşizme faşizm denmemesiydi. Faşizm dediler, bu kez Demirellerle, Tekdallarla faşizm yenilgiye uğratılır mı uğratılmaz mı sorunu çıktı. Ben faşizme karşı işçi sınıfının yönetiminde devrim hedefiyle savaşmak gerektiğine inanıyordum. Derken ortaya "ulusal demokrasi" çıktı. Düpedüz burjuva demokrasisini bize "sosyalist devrim için bir basamak" diye yutturmaya kalktılar. Görüşlerimi söyledikçe, ilişkide olduğum partili yana "yanlış yoldasın, düşün" demeye başladı.

Ben yanlış yolda olmadığımı biliyordum. Ama teorik olarak yeterli değildim. Yalnız kalıyor, arada bir bunalıyordum. Yine de şunu çok iyi biliyordum ki burjuva devleti yıkılmadan hiçbir ileri adım atılamazdı ve bunu da devrimden başka birşey sağlayamazdı. TKP ise değil devrim hedefiyle çalışmayı sosyal demokratlık bile yapamaz durumdaydı.

Böyle kabus içinde dolanırken, çok iyi bir tesadüf oldu. Eskiden tanıdığım, çok güvendiğim, sağlam partili diye tahmin ettiğim bazı yoldaşlara rastladım. Onlar da bu gidişten rahatsız olduklarını ve çıkış yolunu bulduklarını ifade ettiler. TKP'de oportünist hatta karşı, devrimci bir hatta mücadele etmek gerektiğini söylediler.

Tek başıma kendim, her ne kadar yanlışa karşı olsam da, bir türlü oportünistlerle örgütsel kopuşa cesaret edemiyordum. Bu bana örgütüme hıyanet gibi geliyordu. O yoldaşlara rastlayınca, onların sayesinde anladım ki, kopmak değil asıl kopmamak hıyanet oluyordu. Yine onların sayesinde öğrendim ki devrimci hattın raylarını döşeyen birçok yoldaş zaten vardı. Ve *İşçinin Sesi*'nin programını okudum. Düşünüp de açığa vuramadığım, iyi ifade edemediğim gerçekleri gördüm.

Doğruları hayata geçirmek, TKP'nin işçinin gerçek temsilcisi olmasını sağlamak için devrimci hattın inşasına gönüllü olarak katılmayı, bu uğurda savaşmayı, bir proleter olarak acil görev kabul ediyorum.

G.M. İstanbul

Bugünkü resmi TKP yönetimi artık tamamen ve derinden menşevikleşmiştir

Güneş balçıkla sıvanmaz

Adil Kılıç — Ege

Bugünkü resmi TKP yönetimi, bırakın Türkiye'de devrim yapmayı, TİP'in güdümüne girmiştir. Ben, böyle bir örgütte çalışmayı reddediyor ve Türkiye işçi sınıfını kurtuluşa götürecek gerçek TKP'nin, TKP — *İşçinin Sesi*'nin saflarına katılıyorum.

1978 yılında TKP saflarına katıldım. Çünkü Türkiye'de devrimi gerçekleştirecek, kalıcı zafere ulaştıracak tek parti olarak TKP'yi görüyordum. Bu inancımı hâlâ kaybetmiş değilim. Ancak artık inandığım resmi TKP değildir.

1978 yılından bu yana saflarında inançla mücadele verdiğim TKP bugün menşeviklerin elindedir. Ben bu yönetime TKP diyemiyorum. Olsa olsa TİPKP olur. Bugün artık TKP yönetimi TİP'leşmiştir. MK'nın TİP'in 25. Kuruluş Yıldönümü'ne gönderdiği mesaj, 1986 Konferans Raporları ve Programı, vb. bunu kanıtlıyor.

1978'de parti içinde bir takım rahatsızlıklar vardı ama bunların hiçbiri, nedenleriyle birlikte bizlere indirilmiyordu. Bu rahatsızlıkların nedenini ideolojik olarak açıklama gereği bile duyulmuyordu. Sadece şunu yapın, bunu yapın gibisinden görev vermekten öteye gidilmiyordu.

1980 yılına gelindiğinde TKP içindeki rahatsızlıklar açığa çıkmaya başladı. Bunları artık gizleyemiyorlardı. Neden böyle oldu diye sorulduğunda ideolojik açıklamalarda bulunmak yerine sadece kof ve basit suçlamalarla işi geçiştiriyorlardı. Olay ideolojik platformdan uzaklaştırılıp dedikodu platformuna oturtuluyordu. Bizim de bu dedikodulara inanmamız doğaldı. Çünkü o zamana kadar ideolojik olarak yeterince donatılmamışız.

TKP içindeki ayrışmadan sonra, bir faşistten, bir yığın örgütünün İzmir şube başkanını vuran bir Maocudan bile hesap sorma yürekliliğini gösteremeyen menşevikler, İzmir'de bolşevik *İşçinin Sesi*'nden bir kız arkadaşı öldürebildiler.

Bana, beni sömüren patronun ulusal sermaye olduğu ve onun da devrim saflarında yer alacağı söyleniyordu. Devrim saflarının adı da UDC, yani Ulusal Demokratik Cephe. Sen düne kadar birlikte mücadele ettiğin yoldaşlarını goşistlikle suçlayarak devrimci mücadeleden soyutlamaya çalış, hatta vur, ama buna karşı yanında çalıştırdığı işçinin anasını belleyen patronları saflarına katmaya kalkış ve bunun adına da UDC de.

12 Eylül olduğunda adına cunta dendi. Hem de nedenleri hiç açıklanmadan, bilimsel temellere oturtulmadan. Ama günün birinde (ki aradan hayli zaman geçmişti) bir sabah kalktığımızda baktık cuntanın adı faşizm olmuş. Bu ne biçim iş? Akşam yatarken cuntayla yat, sabah kalkınca faşizm olsun. Hadi bunlara da tamam diyelim. Şimdi de faşizmin çözüldüğünü kabul etmiyorlar. Hem de öylesine bir ideoloji üretiyorlar ki sanki dünyada gelmiş geçmiş en faşist yönetim Türkiye'de.

Sen 12 Eylül'de seçimler yokken, sıkıyönetim varlığını en acımasız şekilde hissettirirken, günde bir, hatta birkaç ilerici idam sehpasında, işkence odasında can verirken, grevler yasaklanmış, işçi konseyin verdiği zamlarla yetinirken, bu yönetim biçimine cunta de.

Seçimlere gidilmişken, sendikal çalışma başlamışken, bağımsız da olsa işçi sendikaları kurulup hızla örgütlenirken, öğrenciler YÖK'ü protesto için Ankara'ya yürürken, işçiler fabrikalarda yemek boykotu yaparken, yer yer grevler olurken ve ülkemizdeki güçler dengesi hızla demokrasi güçlerinden yana değişirken, sen kalk bu yönetim biçimine faşizm de. Ondan sonra da üyenin bütün bunlara inanmasını bekle.

Bugünkü resmi TKP yönetimi artık tamamen ve derinden menşevikleşmiştir. Bırakın Türkiye'de devrim yapmayı, kendi bünyesinde bile olumlu ideolojik değişikliklere gidememiş ve TİP'in güdümüne girmiştir. Bu yönetimin, 12 Eylül faşist darbesinden kısa bir süre sonra en inançlı kadrolarıyla bile bağları kopmuştur. Bugün aranıp sorulmayan nice parti üyesi vardır. Bunlar ya bilinçli olarak aranmamakta ya da MK'nın TİP olduğu hissettirilmesin, hiç değilse gönül bağları sürsün diye aranmamaktadır. Ama güneş balçıkla sıvanmaz.

Kendisine işçi sınıfının partisiyim diyen parti Leninizmin ilkelerine sıkı sıkıya bağlıdır. En zor şartlarda bile kongresini yapar, örgütlerini ve birimlerini toparlamasını bilir. Olağanüstü durumlarda bağları kopmuş üyelerini arayıp sorar. İşçi sınıfının partisi bunları yapamıyorsa artık o yığınların partisi değildir. Üç-beş kişinin bile biraraya gelip karar alamadığı bir dernek durumuna düşer.

Ben 1978'den 1984 yılında kadar parti saflarında mücadele ettim. 1984'ten sonra ne arandım, ne soruldum. Bu durumda daha nice insanlar vardır. Ben zaman zaman eski ilişkilerimi gördüğümde onların da aranıp sorulmadığını öğreniyorum. Bu süre içinde hep araştırdım ve *İşçinin Sesi*'nin ideolojisinin gerçek Leninizm olduğunu gördüm. Bunu yalnız ben değil, eski yoldaşlarım da görüyorlar.

Şu anda bir sendikada görevli bir yoldaş 1986 Konferansı'na İzmir İl Komitesi'nin çağrılmadığını açık yüreklilikle söyleyebiliyor. Bir başka yoldaş "o zamanlar *İşçinin Sesi* haklıymış ama biz bunu anlayamamışız" diyebiliyor.

Şimdi ben TİP menşeviklerinin yönetimde olduğu resmi TKP'de çalışmayı reddediyor ve Türkiye işçi sınıfını kurtuluşa götürecek olan gerçek TKP'nin, TKP — *İşçinin Sesi*'nin saflarına katılıyorum.

Gerçekten devrime inanmış, kurtuluşun sosyalizmde olduğuna inanan tüm dürüst yoldaşlarıma sesleniyorum. Sizi, TİPKP saflarını terk ederek gerçek TKP'ye, TKP — *İşçinin Sesi* saflarına geçmeye çağırıyorum.

İşçiye yabancı sendika yönetimlerine karşı çözüm sendikasızlık ya da sendikal bölünme değildir.

Taban söz ve karar sahibi olmalıdır

Sorun sendika fonlarını işçiye yabancı hangi çizginin kullanacağı, sendikalara işçiye yabancı hangi çizgiden yönetici bulunacağı değil, sendikada işçinin fiilen yönetimde olup olmayacağıdır!

Bugün hem Türkiye'de, hem çeşitli kapitalist ülkelerde sendikal alanda şöyle bir durum göze çarpıyor:

İşçiyle doğrudan ve sıkıca bağlı olmayan, işçiyi kollayarak, seçimden seçime işçinin oyunu kopararak yaşayan, sendika fonları gibi belirleyici konularda kararları kendisi alan yönetimler sendikalarda yaygındır. Bu durum işçilerden tepki toplamaktadır. Ancak doğru bir önderlik olmayınca bu tepki de ya sendikalaşmanın zayıflamasıyla, ya da daha iyi bir sendika yönetimi arayışı içinde sendikaların bölünmesiyle sonuçlanmaktadır.

Sendika, kapitalist sınıf karşısında işçilerin birliğini sağlama ihtiyacından doğmuş bir örgütlenmedir. Dolayısıyla sendikalarda görülen bozukluklar karşısında sendikasızlaşma da, sendikal birliği bozma da, işin mantığına aykırıdır. Sendikalardaki bozukluklar, düşman sınıf karşısında işçinin birliğini pekiştirici, sendikal birliği güçlendirici yönde giderilmelidir ve gerçekte, ancak bu yönde giderilebilir.

Bunun için, işçi tabanın, hareket noktası doğru olan içgüdüsel sınıf tepkisi, varış noktasıyla da doğru olan kanala akıtılmalıdır. Bu kanal, sendikalarda işçi tabanın fiilen ve aktif olarak söz ve karar sahibi olmasıdır. Sendika deyince akla 5 kişilik yönetim kurulunun değil örgütlü, disiplinli koca bir işçi yığınının gelmesidir.

Sendikalarda bugün yaygın olan işleyiş burjuva etkisinden başka birşey değildir. Parlamenter sistemde olan, tabana hoş gözükerek seçimden seçime oy avcılığı yapmak, sendikalarda da, yönetimde kalabilmek için işçiyi kollayan, onun oyunu alan, çoğu zaman bildiğini okuyan yönetimlerin türemesini getirmiştir. Kapitalizm yıkılmadan bu burjuva etkinin kökünü tamamen kazımak olanaklı değildir ama bugün de buna karşı yapılacak çok şey, kazanılacak çok mevzi vardır. İşçilerin bu tür sendikacılığa duydukları tepki bunun canlı kanıtıdır.

Tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesini bugüne dek Türkiye'de çok duyduk, bugün de duyuyoruz. Ancak bunların çoğu demagojik içeriktedir, yani yine tabanın nabzına göre şerbet vermenin bir parçasıdır.

Geçmişte bu ilkenin demagojik içerikten en uzak söylendiği ve uygulandığı dönem, 1976-1977 sıralarında sınıf savaşımının ve DİSK'te sınıf sendikacılığının dolu dizgin yükseliş dönemidir. Bu dönemde, DİSK'in birçok sendikasında birçok konuda taban gerçekten söz ve karar sahibi olmuştur. Gelgelelim ardından, oportünizmin ve sosyal demokrasinin artan etkisiyle, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesinin içi DİSK'te de boşaltılmıştır.

Doğru içeriğiyle tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi nedir? Bir kez, anarşi, kaos, başıbozukluk değildir. İşçi sınıfı disiplinlidir, disiplinin sembolüdür. Ama bu disiplin işçi sınıfının iradesi, sınıf çıkarları temelinde yürümelidir. Öyleyse gereken, açık tartışma-eylemde birliktir. Açık tartışmayla belli bir konuda çoğunluğun eğiliminin belirmesi ve ondan sonra, bu doğrultuda eylemde demir birlik.

Bu anlayışı yerleştirmek hem her somut durumda sendikal savaşımın başarısı için, hem de geneliyle sendikal birlik için büyük önem taşır.

Birinciye, toplu sözleşme ve grev alanından örnek verebiliriz.

Toplu sözleşmede yalnızca ilk baştaki istemler değil, pazarlık sürecinde verilecek tavizler çerçevesi de tabanın aktif katılımıyla belirlenmelidir. Böyle olursa taban ve yönetim örgütlü bir bütün olarak patronun karşısına çıkar, istenenin alınma şansı, greve gidilecekse grevin başarı şansı artar.

Greve gidildiği zaman sendika fonlarının kullanımı ise el yakan bir konudur. Sendikalar, işçiden kopuk yönetimleri nedeniyle yatırım ortaklıklarına dönüştürülmüş, grev fonları kuşa çevrilmiştir. Bu gidişe dur denmeli, grev fonu işçinin savaşımı için, işçinin istemleri doğrultusunda kullanılmalıdır. O zaman açlıkla karşı karşıya kalıp da patronun istemlerini kabul zorunda kalmak çok daha uzak bir olasılık olur.

İkinciye, yani tabanın söz ve karar sahibi olmasıyla sendikal birlik arasındaki ilişkiye gelirsek.

Yönetimi beğenilmeyen sendikalar var. Bunlara karşı ya ayrı bir konfederasyonda, ya bağımsız sendikalaşma öne sürülüyor. Oysa tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi uygulansa beğenilmeyen yönetimler beğenilir duruma getirilir. Öte yandan, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi uygulanmazsa, ayrı sendikalaşma da çözüm getirmez. Zaman geçtikçe ondan da ayrı bir sendika arama ihtiyacı ortaya çıkabilir.

Bugün yönetiminde sağ burjuva görüşlü sendikacıların bulunduğu sendikalara karşı ayrı sendikalaşmayı önerenler ya sol burjuva görüşlüler yani sosyal demokratlardır, ya sağlı-sollu küçük burjuvalardır. Bunların ayrı sendika önermeleri, tabanın yine söz ve karar sahibi olmayacağı ama yönetimde kendilerinin söz ve karar sahibi olacağı yapılar yaratma özlemindedir. Bunlar, tabanın söz ve karar sahibi olma isteğini, kendi özlemleri doğrultusunda kullanmaya çalışıyorlar. Bu oyuna düşmemek gerekiyor.

Abdullah Baştürk, Türk-İş'le birliğin Türk-İş yönetimine suç ortaklığı olduğunu söyledi. Peki neden Türk-İş'te tabanın söz ve karar sahibi olmasını savunmadı? Çünkü kendisi de tabana karşı, daha sol burjuva konumlardan ama başka bir suç işleyecek!

İşçi sınıfının çıkarları sağlısollu, burjuvasıyla, küçük burjuvasıyla bütün bu suçlulara karşı tabanın fiilen ve aktif olarak söz ve karar sahibi olması ilkesini savunmayı ve uygulatmayı gerektirmektedir. Sorun sendika fonlarını işçiye yabancı hangi çizginin kullanacağı, sendikalara işçiye yabancı hangi çizgiden yönetici bulunacağı değil, sendikada işçinin fiilen yönetimde olup olmayacağıdır!

Sabiha Günbudak

Fransa'dan geçen grev dalgası, oportünizmin ve sarı-pembe sendikaların sayesinde yenildi.

Oportünizmin bir ihaneti daha

Geçtiğimiz bir buçuk ay içinde Fransa'da kamu sektöründe çalışan işçiler bir dizi grev yaptılar. Grevlerin en uzunu demiryolu işçilerinin greviydi. Ayrıca, liman ve gemi işçileri, elektrik endüstrisi işçileri de greve çıktılar. İşçilerin tabandan alevlendirdikleri grevlerde, komünistlerin yönetimde olduğu CGT ile sosyalist CFDT'nin rolü, bu militan çıkışları söndürücü oldu.

Grevin nedenleri

Fransa'da burjuvazi, özel olarak da Chirac hükümeti, kamu kuruluşlarını özel sektöre satma planını bir süredir uyguluyor. Bu planın bir parçası olarak da, bu kuruluşları kârlı göstermek için, hükümet, kamu sektöründeki işçilere yüzde 2'den, verimli alanlarda da yüzde 3'ten fazla ücret zammı vermeyeceğini her fırsatta belirtiyordu. Burjuvazi ayrıca, işyerlerinde "beceri"ye dayanan bir ücret sistemini de uygulamak istiyordu. "Beceri" önerisine göre, örneğin Fransa Demiryolu İşletmesi, SNCF, kendi öznel değerlendirmesine göre işçileri ödüllendirebilecek.

Hükümetın nem ücret zammına ilişkin tutumu, hem de ücreti "beceri"ye bağlayan önerisini işçilere dayatması, bardağı taşıran son damla oldu. 19 Aralık 1986'da Paris'de Gare du Nord tren istasyonunun işçileri, yeni getirilmek istenen ücret sistemine karşı ve ücret zammı için grev başlattılar. Grev bir anda ülkenin diğer bölgelerine sıçradı. 94 merkezin 90'ında işçiler, tabandan yükselen grev çağrısına katıldılar. Hem CGT'nin hem de CFDT'nin çekingen(!) tutumu karşısında grevciler, sendikaların dışında kendi grev komitelerini kurdular. Hatta, grevi ülke çapında yönlendirmek üzere bir eşgüdüm merkezinin (Coordination Nationale) kurulması yönünde girişimler bile başlatıldı.

Grevlerin işçi tabanında uyandırdığı yankı, kazandığı güç, CGT, CFDT ve diğer sendikaları greve sahip çıkmaya zorladı. Demiryolları işletmesi, sendikaların denetimi dışında gelişen bu grevden öylesine ürktü ki, grev komitelerini muhatap olarak kabul etmedi, sendika yönetimleri ile masaya oturdu.

Sendika yönetimleri, tabandan yükselen baskının etkisiyle, SNCF'in önerdiği "beceri"ye dayanan ücret sistemini ve yüzde 1.7'lik ücret artışı teklifini reddetmek zorunda kaldılar. Görüşmeler 26 Aralık'ta anlaşmazlıkla sonuçlandı.

Bu ortamda SNCF, yeni görüşmelerin başlaması için işçilerin işbaşı yapması koşulunu dayattı. Bu, grevci işçilerin azmini daha da biledi. İşçiler Noel tatilinde ve yılbaşı döneminde istasyonları, tren sinyal noktalarını işgal ettiler. Hayatı bir ölçüde felce uğratan grev, işgallerle daha da güçlendi.

Demiryolu işçilerinin militan çıkışıyla gelen son grev dalgası, Fransa'da burjuvazi ile işçi sınıfı arasında bir güç tartmasıydı.

Grev burjuvazinin "demokratik" maskesini söktü attı

Grev, Chirac hükümetini zor durumda bıraktı. Greve doğrudan karışmamak için özen gösteren hükümet, tatile çıkan halkın greve ve grevci işçilere tepki göstereceğini, böylelikle de grevin kendiliğinden çözüleceğini bekliyordu. Ayrıca, burjuvazinin denetleyebildiği toplu taşımacılık araçlarıyla grevin etkisini kırabileceğini hesaplıyordu. Ancak bu hesaplar tutmadı. Burjuvazinin önlemleri yetersiz kaldı. Chirac bunun üzerine, aracı kullanarak, "beceri"ye dayanan ücret sistemini önkoşulsuz geriye çektiğini ve biraz daha fazla ücret artışı verebileceğini açıkladı.

Grev komiteleri, hükümetin bu tutumunu, uzlaşmacı sendika yöneticilerinin yokluğunda değerlendirerek, yetersiz bulduklarını açıkladılar. Taban ücretlere istedikleri zam, grevde geçen günlerin parasının ödenmesi ve diğer istemler gerçekleşene dek savaşımı sürdürme kararı aldılar.

Bu, burjuvazinin, en demokratik burjuva cumhuriyette bile sahte olan "demokratik" görüntüsünü parçaladı. Hükümet, polisi, güvenlik güçlerini işçilerin üzerine saldı. Birçok tren istasyonunda grevcilerin işgali polis zoruyla, kıran kırana kavganın sonucunda kırıldı. Polisin koruması altına geçen istasyonlardan tren seferleri yapılmaya başlandı.

Demiryolu işçilerinin bu zorlu kavgası sürerken gemi ve liman işçilerinin grevleri de sürmekteydi. Üstelik ocak ayının ilk haftasında Paris metrosu ve otobüs işçileri, daha sonra da elektrik işçileri greve çıktılar. Ülkenin değişik yerlerinde işçi taban gösteriler, yürüyüşler düzenledi. İşçi sınıfının son derece nesnel, militan gücü, her türlü oportünist ve uzlaşmacı eğilimine rağmen kendiliğinden bir şekilde yine kendini gösterdi.

Hayatın felce uğraması karşısında burjuvazi, sağ partiler, küçük iş sahiplerini, küçük burjuvaziyi işçilere karşı seferber etmeye çabaladı. Çeşitli yerlerde grev ve işçi aleyhtarı gösteri ve yürüyüşler örgütlendi.

Sarı-pembe sendikaların rolü ve FKP

Sınıf savaşımının kızgınlaştığı, burjuvazinin işçilere karşı çeşitli yönlerden saldırıya geçtiği bu ortamda, CGT ve CFDT, ülkenin bu en büyük iki sendikal konfederasyonu, grevlerin siyasal bir nitelik almaması için, grevcilerin tüm istemlerine sahip çıkmama yolunu benimsediler. Ancak, grev hareketinin sendikaların boyunu bile aşması, işçilerin hükümetin kemer sıkma politikasına tepkisinin sertleşmesi, Fransız Komünist Partisi'ni (FKP) tutum almaya zorladı. 1981-1984 döneminde Sosyalist Parti ile FKP'nin ortak hükümeti sırasında Ulaştırma Bakanı olarak, çeşitli "rasyonalizasyon" önlemleri ile işçilerin tepkisini toplamış olan MK üyesi Charles Fiterman, hükümeti ve SNCF'i "uyardı". Hoşnutsuzluğun yayılmaması için hükümetin ve demiryolu işletmesinin, "ciddi öneriler" getirmesini istedi. (*The Guardian Weekly*, 11 Ocak 1987)

Demiryolu işçilerinin tarihlerindeki bu en uzun grevi, ocak ayı ortasında başladığı gibi hızla sona erdi. Hükümet önerilerinin bir kısmını "şimdilik" geri çekti. İşçiler yüzde 2'nin altında kalan bir ücret zammını kabullenmek zorunda kaldılar. Grev, sendikaların ve komünist partisinin uzlaşmacı tutumunun sonucunda, güçlü ve militan siyasal önderliğin eksik kaldığı bir ortamda yenildi.

Grevin sona ermesinin nedenlerinden belki de en önde geleni grev fonudur. Militanca bir çıkış yapan işçiler, sendikaların hükümeti karşısına almaya çekinen ve grevlerde yükselen istemlere sahip çıkmayan tutumuna ek olarak, yeterli grev fonundan yoksun kaldılar. Ya çok az grev ödeneği aldılar, ya da çoğunlukla ödeneksiz olarak grevi sürdürdüler. Ülkeyi bu mali zorluklar içinde karış karış dolaşarak, işkolunun diğer işçilerini greve ikna etmeye çalıştılar. Mali destekten yoksun kalan, besleyeceği ailesi olan işçiler, bu zorluk karşısında işe geri dönmeye başladılar. Yani, bir anlamda grevin belini ona sahip çıkmayan sendikalar kırdı.

Bu grev, eskisinden daha geniş bir işçi kesimine, sendikaların sarı ve pembe *yönetimleri* arasında bir fark olmadığını, işçilerin her ikisine de, bu halleriyle güvenemeyeceğini gösterdi. İşçiler, ileri işçilerin oportünist, reformist etkilerden bağımsız olarak grev komiteleri kurmalarının ve grevin başına geçmelerinin, bu yönetimin de ulusal çapta bir eşgüdüme kavuşturulmasının gereğini ve önemini kavradılar. Çok cılız da olsa bir eşgüdüm sağlama çabası oldu. Güçlü bir merkezi liderliğin yokluğu, demiryolu işçilerinin çeşitli kesimlerinde sekter, kendine yontar eğilimlerin yeşermesine de elbette ortam hazırladı. Yine de genel olarak söylenebilir ki, sendikaların başına çöreklenmiş sarı ve pembe sendikacıların uzlaşmacı tutumundan bıkmış olan Fransa işçi sınıfı, böyle kendiliğinden, tabandan yükselen, merkezi denetimden uzak bir grev savaşımıyla bile ülkeyi sarsmış, devasa bir güç olduğunu Fransa toplumuna, uzlaşmacı ve oportünistlere bir kez daha göstermiştir.

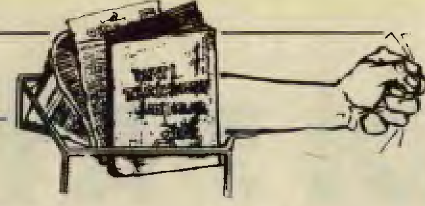
Genelde, Fransa'da sendikaların durumu içler acısıdır. Ülkede bundan on yıl kadar önce genelde yüzde 20 dolayında olan sendikalaşma oranı, bugün *yüzde sekizin* altındadır. Yani, CGT dahil sendikaların ülkedeki işçi sınıfının yığınsal gücünü temsil niteliğinde büyük gerileme vardır. Sınıf, bu tutumuyla, bu sendikaların yönetimlerine güvenmediğini anlatmaktadır. Ama, bu örgütsüzlük, sınıfın burjuvazi karşısında bir kez daha güçten düşmesinin nedenlerinden biri olmaktadır.

Sonuç olarak, denebilir ki, son grev dalgası, burjuvazi ile işçi sınıfı arasında bir güç tartmasıydı. Bu kapışmada Fransa burjuvazisi, oportünizmin de desteğiyle üstünlük sağladı.

İşçi sınıfı, bu yenilgiden kuşkusuz ders çıkaracaktır. Bu, sınıf savaşımını hem de kötü bir sendikal savaşım ile sınırlayan Fransız Komünist Partisi'ni de şöyle ya da böyle etkileyecektir. FKP'de yeni gelişmeler kaçınılmazdır.

Ahmet Fırat

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

NETAŞ işçilerinin grevi sürerken, TKP merkez organı Orak-Çekiç*'in 20.12.1935, 15.3.1936 ve 1.4.1936 tarihli sayılarından üç güzel ve öğretici grev haberi yayınlıyoruz.*

Yaşasın grev!

Süreyya paşa fabrikası, gündelikleri geç vermekte artık büsbütün sıkılmaz oldu. Bayram ve yılbaşı olmasına rağmen ikinci teşrinin birinde vermek mecburiyetinde olduğu yevmiyeleri vermemekte yine israr ediyor. Haftalardan beri borçla yaşayan amele artık borç bulamaz oldu, bakkal ve aşçı, fırıncı ve kömürcü borcu kestikten başka rastgeldiği yerde amelenin yakasına yapışıyor ve hakaret ediyor. Süreyya paşa amelesi, patronlarından bırçok alacaklarına rağmen açlık çekiyor.

Artık dayanılmaz kerteye gelen bu rezalet, Süreyya paşa amelesini harekete getirdi. Yüz altmış dokumacı, birinci kânunun yirmisinde birbuçuk saat süren bir grev yaptı, paralarını istedi. Dokumacılar, hem avans paralarını hem de aybaşı paralarını birden istiyorlardı. Patron Atıf bey ve müdür Tevfik o günün akşamına paraları vereceklerı vaadile ameleyi işe başlattılar. O gün akşama yalnız bir kısım amelenın avans parasını verdiler. Akşama iki parayı da birden vereceğine namusu üzerine yemin eden Atıfın yalanına inanan amelenin eli böğründe kaldı. Sabahı dokumacılar bir daha grev yaptılar. Bu defa da grev yine birbuçuk saat kadar sürdü, aynı günün onbirinde paraların verileceğine dair patron namusu üzerine bir defa daha yemin etti ve böylelikle ameleyi tekrar kandırdı. O günden beri kaç gün geçtiği halde dokumacılar hâlâ paralarını alamadılar. Dini, imanı, namusu yalnız para kazanmak ve ameleyı tongaya bastırmak için kullanan bu herifin sözüne inananın hali budur. Dokumacıların grev yapıp hiç olmazsa avans paralarını kurtardıklarını gören diğer dairelerde çalışan gündelikçiler arasında da bugün yarın bir hareket beklenebilir.

Amele bu grevden beklediği tam muvaffakiyetli neticeyi alamadı. Sebebi, bir taraftan amelenin patronun yalanına aldanarak işe başlaması diğer taraftan da yalnız dokumacıların bu işe girişmesi ve öteki dairelerde çalışan güdelikçilerin seyirci kalması olmuştur. Amele parasını almadan katiyen işe başlamamalı idi, kuru vaidlere bel bağlamamalı ıdı. Dokumacıların bu hareketine bütün fabrika işçileri de katılmalı idi. Bütün fabrika birden işi bırakınca Atıf beyde şafak atar ve iki aydır vermediği paraları sökülmek zorunda kalırdı. Bu isteği bir defalık için değil, umumileştirmek lazım! Bundan sonra, her 15 günde parayı vermeye patronu mecbur etmeli, vermezse grev yapmalı!

Bu defalık tongaya bastırılan amele her halde bu vakadan iyi bir ders alacaktır. Onu ne patronun namusu ve yeminleri, ne de merhameti kurtaramaz. Onu ancak kendi kolları ve birleşerek teşkil edecekleri kuvvetleri kurtarır!

Amele arkadaşlar: grevlerde, içinizde en çok güvendiğiniz, atılgan arkadaşlardan Grev Komitesi seçin. Grevi o idare etsin.

700 dokuma amelesinin grevi

14.2.936 sabahı Süreyya paşa dokuma fabrikasında bütün amele birden tezgahları, makinaları durdurdular. (Açız, açız!...) diye fabrikanın bütün dairelerinde bağrıştılar. (Çalıştık, gündeliklerimizi alacaklarımızı isteriz) diye haykırdılar. Grevi Patron Atıf bey haber alır almaz polisi çağırdı. Balat'ın, Fener'in bütün polisi az geldi de belediye memurları da fabrikaya doldular. İlk saldırışta 7 kişiyi yakaladılar. Bunun üzerine işçiler hep birden (Arkadaşlarımızı nereye götürüyorsunuz, onlar nereye biz de oraya!) sadalarile polisleri ite kaka arkadaşlarına sarıldılar. İşin sarpa sardığını gören polis yelkenleri suya indirdi ve tevkif etmek istediği işçileri bıraktı.

Her zaman amelenin karşısına gözleri kanlı bir haydut gibi dikilen patron Atıf bey bu defa sapsarı kesilmiş bir yüzle göründü. Grevi zorla bozmayacağını anlayan bu adam, yine hemen kaşerlenmiş namusunu ileri sürdü. Amele dinlemedi. (Biz Atıf beyin namusunu değil, aylardan beri birikmiş alacaklarımızı istiyoruz!) cevabını verdiler. Hayret ve endişeler içinde bu vakayı seyreden Fener serkomseri, Atıf'ın namusunun amelenin gözünde paçavraya döndüğünü görünce, efendisini himaye için, sanki kıymetli ve güvenilir bir matahmış gibi, kendi üniformasını, namusunu ortaya attı. Atıf'ın namusu polisin apoletlerile garanti altına alınınca ameleler (Ne Atıf'ın namusu ne de komserin üniforması bizim karnımızı doyurmaz, saat bire kadar paralar verilmezse grevi yürüteceğiz, sokaklara döküleceğiz!) diye bağrıştılar.

Süreyya paşa fabrikası, sahipleri işçiyi geceli gündüzlü boyuna çalıştırırlar fakat işçinin hakkını hiç bir zaman tam ve zamanında vermezler. Evirirler çevirirler, işçi gündelikleri üzerinde bir sürü dalavere yaparlar, akla hayale gelmeyen cezalar keserler, en sonunda da verecekleri parayı iki ikibuçuk ay süründürürler. Son aylığı verdiği zaman her ameleden 27,5 kuruş cam ceremesi kestiler. Bu tezgahtan fırlayan mekiklerin camları kırdığı bahanesile yapılıyor. Evvela, her işçinin mekikle alakası yok. Bundan başka mekikler fırlayıp camı kırıyorsa ona göre tertibat yaptırsın. Zaten bu muhafaza tertibatına amelenin sıhhati namına da ihtiyaç vardır. Sonra ameleden kesilen bu paralarla fabrika baştan başa cam yaptırılabilir. Görülüyor ki bütün bunlar birer bahane, maksat soygunculuk. Herif medeni eşkiya, yalnız eşkiya değil en bayağı manitacılardan da daha edepsiz bir hırsız!

İşte bütün bu rezaletlerden sonra bıçak kemiğine dayanan amele bu grevi yaptı. Amele bütün alacaklarını istiyordu, patron öyle üzeri bunu vereceğini vaadetti fakat yine yem borusu kabilinden amelenin yalnız iki ay evvelisi verilmesi icab eden avans parasını verdi. Üst tarafını da yine altmış altıya bağladı. Atıf bunu iyi bilmeli ki bu iş bitmemiştir, amele hiç bir zaman davasının peşini bırakmayacaktır.

600 Elli amelenin grevi

İstanbul'da Balat'ta Süreyya paşa fabrikası ameleleri iki aydan beri yevmiyelerini alamadıkları için grev ilan ettiler. Grev, 16 Mart gecesi saat 12'de başladı. Grevciler cereyanları kestiler, tezgahları durdurdular. Grevci ameleye hırsızlık ve kırıp dökücülük gibi bir iftira lekesi sürdürmemek, grev kırıcılara karşı durmak, kadın ve çocuk işçileri korumak için amele fabrikanın her tarafına grevci nöbetçiler koydu. Gece postasında olan grevciler sabaha kadar fabrikada kaldı. Sabahleyin gündüz postasına gelen işçiler grevcilere katıldı. Fabrikada, söz grevcilerin oldu. Hiçbir çark dönmüyordu.

Amele kimden yana

Grevi haber alan patron Hayri, sabah erkenden fabrikaya damladı. Ve grevci amelenin sert ve metin çehreleriyle karşılaştı. Patron Hayri, titrek bir sesle: "ne istiyorsunuz... neden çalışmıyorsunuz...?" diye kekeledi. Amele hepbir ağızdan: "Açız... İki aydır para vermiyorsun.. Bizden ne diye ceza kesiyorsun..." diye cevap verdiler. Patron hemen yine namusunu ortaya attı, ameleyi yine aldatmak istedi. Amele patronun namusunu ve aldatıcı vaitlerinin ne olduğunu pek iyi bildiği için sözlerini dinlemedi. Patron ağladı, yalvardı. Amele aldırmadı. Sahte ve boş sözlerle ameleyi aldatamayacağını gören Hayri: "beni seven bu tarafa geçsin" dedi. Hiç bir amele onun tarafına adım atmadı. Bu sırada bir amele de ortaya atıldı: "işçiyi seven ve isteklerimizi yerine getirinciye kadar greve devam etmek isteyenler bu tarafa geçsin!" Bütün amele o tarafa aktı. Patrona yapacak birşey kalmıştı, polise telefon etmek.

Polis kuvvetleri fabrikayı sardı. Grevciler, istekleri kabul edilmedikçe çalışmayacaklarını, polisin greve müdahele etmek hakkı olmadığını söylediler. Polisler, yakaladıkları ameleyi zorla tezgahların başına sürüklemek istediler. Amele buna da karşı koydu. Ameleler polislerle yaka paça oldular. Nihayet, polisler grevcileri fabrikadan çıkardılar. Patronun uşağı birkaç ustabaşı, grevi kırmak maksadile tezgahları işletmeye koyuldular. Amele içeri daldı ve bu grev kırıcıları patakladı. Tezgahlar durduruldu.

Polis ameleyi fabrikanın önünden de dağıttı. Amelenin gurup halinde dolaşmasını yasak etti. Fakat polis bu yasağı geçiremedi.

Nümayiş nasıl oldu?

Grevi bozmak ve ameleyi yıldırmak maksadile polis Şahap, Rahmi, Hasan Basri üç ameleyi "elebaşı" diye tevkif etti. Tevkif haberi derhal grevcilerin içine yayıldı. Amele toplandı, Fener merkezine gitti. Polisler tabancalarını çektiler, ameleyi karakola bırakmak istemediler. Amele geri çekilmedi, içeriye girdiler aradılar, tevkif edilen arkadaşlarını bulamadılar. Bundan sonra grevciler iki kola ayrıldılar. Caddelerden dizi kolunda geçtiler. 300 kişilik bir gurup Fatih merkezinin önüne yığıldı. Tevkif edilen arkadaşlarını oradan istediler. İkinci koldan gidenler doğru polis müdüriyetine dayandılar. Tevkif edilen arkadaşlarını istediler. Polis nümayişi saklamak için, bu kafileyi müteferrikanın bahçesine doldoldurdu. Fakat orada da tutamadı, dağılmalarını tevkif edilen arkadaşlarının polis müdüriyetinde olmadıklarını bildirdi. Bunun üzerine amele Sultanahmet parkına gitti. Fatih'ten gelen kolla 650 amele bir araya toplandı. Toplu bir halde amele vilayetin önüne yığıldı. Kadın ve çocuk ameleler yaşlı kardeşleriyle omuz omuza vermişlerdi. Hep bir ağızdan bağırıyorlardı: "Açız... Tevkif edilen arkadaşlarımıza poliste işkence ediyorlar... onların serbest bırakılmasını istiyoruz... İki aydır para alamıyoruz, yevmiyelerimizi istiyoruz... ekmek istiyoruz..."

Vali, tevkif edilen arkadaşlarına hiçbir işkence yapılmadığını ve yapılamayacağını, serbest bırakılacaklarını, biriken paralarını almak için tavassutta bulunacağını ameleye vaadetti. Bu suretle nümayiş nihayet buldu. Fakat grevci amele yine fakabasmış oldu. Çünkü; tevkif edilenler bir hafta aç, susuz polis müdüriyetinde bırakıldı. Patron, amelenin biriken paralarını tamamen vermedi. 50 ameleyi işten çıkardı.

Bu grevde patronlar polis ve hükümet cihazları ameleye karşı tek cephe kurdular. Amele patronla çarpışırken polisi karşısında buldu. Bununla da amele bir kere daha inandı ki patron ve hükümet cihazları yalnız patronları müdafaa ediyor.

Dört gün süren grev, fabrikalarda ve amele muhitlerinde çok iyi bir tesir uyandırdı. Grevciler Haliç mıntıkasının kahramanları sayılırlar. Grev amelenin kudretini gösterdi. Grevden sonra mensucat amelesi arasında, hele greve iştirak edenlerde birlik kurmak, "dokuma amele birliği" tesis etmek fikri uyandı.

"Grev, amelenin harp mektebidir."

Sınıf savaşında amelenin biricik silahı teşkilattır. Teşkilatsız grev, grev ve mücadele yapmayan amele teşkilatı hiç birşey yapamaz. Bugün Türkiye amelesinin en büyük eksikliği teşkilatsızlıktır. Eğer bu son grevde amele daha muntazam hareket etseydi, amele kendi arasından iyi bir grev komitesi seçseydi, hele onların bir amele birlikleri olsaydı mücadelelerini daha iyi yürüteceklerdi, patrona ve polise daha muntazam karşı geleceklerdi. Bu grevde amelenin en büyük zaafı teşkilatsızlık ve teşkilatsız hareket etmektir. Amele bu eksikliği pek güzel anladı, bu grevde ve sokaklarda yaptığı nümayişte.

HAYDI DAYANIŞMAYA! HAYDI GÖREV BAŞINA!

NETAŞ İşçilerinin grevi coşku ve kararlılıkla sürüyor. Grevin çevresindeki dayanışma ağı her geçen gün, hem ülke içinde, hem ülke dışında halka halka genişliyor.

Ülke içinde dayanışma akıyor

Her işkolundan, her sendikadan çok sayıda işçi NETAŞ grevcilerine oluk oluk dayanışma akıtıyor. Bu hem gönül birliğini dile getirme biçiminde oluyor, hem parasal katkı ve çay, şeker sigara vb. biçiminde somutlanıyor. Böylece grev işçi sınıfının militan sendikal birlik özlemini bayraklaştırıyor. Grevci işçilerin, başta Derby olmak üzere, öteki grevcilerle dayanışması da bu bayrağı yükseklerde dalgalandırıyor.

İşçi sınıfının kararlı mücadelesini temsil eden bu grev, sanat emekçileri, kır emekçileri ve gençler arasında da büyük destek buldu. Birçok tiyatro grev yararına program koyarken, birçok halk sanatçısı türkülü dayanışma toplantılarına katılırken, grevle dayanışma afişleri yapılırken, ta Ege Üniversitesi'nden bile gençler telefonla dayanışmalarını dile getirdiler, topladıkları katkıyı göndereceklerini belirttiler. Ege'nin kırlarından grevcilere çuval çuval tarhana, buğday vb. gönderildi.

Grevle dayanışma cezaevi parmaklıklarını da yarıp geçti. Cezaevindeki devrimciler dokudukları halıları, yaptıkları gemi maketlerini vb. "NETAŞ grevcileri için" mesajıyla gönderdiler. Bunlar satıldı ve parası dayanışma fonuna katıldı.

Bütün bu dayanışma ırmakları, geçtiğimiz hafta cumartesi günü Aksaray Lunapark Gazinosu'nda yapılan bir dayanışma toplantısında birleşti ve nehirleşti. Grev yararına yayın, süs eşyası satılarak vb. grev fonuna para toplanan, çok yığınsal ve coşkulu olan toplantıda, ülke dışından gönderilen mesajların okunmasıyla dayanışmanın uluslararası boyutları da yansıdı. Ayrıca, Timur Selçuk gibi çok sayıda ilerici sanatçı toplantıya katıldı, dayanışmayı yükseltti.

NETAŞ grevini anlatan, yurtdışındaki işçileri grevcilerle dayanışmaya çağıran bir broşür yayınlandı.

Ülke dışında da dayanışma yükseliyor

Gerçekten bu grev ülke dışında da yaygın ve coşkulu bir dayanışma seli doğurmuştur. Bu sel Avrupa ülkelerini dolaşıp Kanada'ya kadar ulaşmıştır ve hem Türkiyeli işçiler, hem öteki uluslardan işçiler arasında yaygınlaşmıştır.

Londra, Paris, Frankfurt, Stuttgart, Batı Berlin, Stockholm gibi merkezlerdeki ilerici derneklerde NETAŞ grevcileriyle dayanışma amacıyla militan bir çalışma başladı. NETAŞ resimleri, afişleriyle dolu dernek binaları arı kovanı gibi işliyor. Sendikalara haberler iletiliyor, fabrikalardan toplanan paralar teslim ediliyor, duyan işçiler gelip gidiyor.

Londra'da Londra İşçi Birliği LİB'in girişimiyle NETAŞ grevcileriyle Dayanışma Komitesi kuruldu. Komiteyi İşçi Partisi'nden 25 milletvekili, 1 Avrupa Parlamentosu üyesi, Hackney, Harringey ve Islington belediyelerinden 8 meclis üyesi destekliyor. Islington belediye meclisi üyesi Ayşe Hasan, iki sendikacı, bir milletvekili, bir giyim işçisi, LİB'den ve Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi TDHSK'dan birer temsilci de komitede yer alıyor.

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği İTİB üyeleri ayda ortalama birer haftalıklarıyla kampanyaya katılıyorlar, çevrelerindeki işçilerden de ortalama birer günlük katkı topluyorlar.

Komite daha kurulduğu hafta içinde 2000 sterlin yani 2 milyon 200 bin lira toplayarak NETAŞ grevcilerine gönderdi. Ayrıca Komite'nin çalışmaları sendikal hareket içinden de yankı uyandırdı.

Kamu Çalışanları Sendikası NUPE, Basın İşçileri Sendikalarından NGA NETAŞ grevcilerini destekleyen mesajlar gönderdiler, parasal katkı için de harekete geçtiler. Gazeteciler Sendikası NUJ grevi duyunca Dayanışma Komitesi'ni destek toplamak üzere bir toplantısına davet etti.

Bu arada İngiltere'de telekomünikasyon işçilerinin kademeli grevi başladı. Grev kararına ilişkin olarak yapılan toplantıda, NETAŞ grevcileri adına bir mesaj coşku uyandırdı, dayanışma fonuna katkı toplandı ve telekomünikasyon grevcilerinden de NETAŞ grevine bir mesaj yollandı.

En önemlisi, yiğit grev mücadeleleriyle bilinen maden işçilerinin dayanışmasıdır. Maden İşçileri Sendikası NUM'in fonlarına grev sırasında el konduğu için, bu sendika özel kararla NETAŞ grevcileriyle dayanışmaya katılacağını bildirdi.

Ayrıca İngiltere'de bulunan, Humeyni karşıtı İranlı devrimciler bu grevi duyar duymaz aralarında topladıkları parayı fona ilettiler.

Kanada'da da otomotiv ve telekomünikasyon işkollarında örgütlü iki sendikada NETAŞ grevcileri için para toplanıyor. Toplanan para dayanışma fonu için Türkiye'de açılan hesaba gönderilecek.

Paris, Frankfurt, Stuttgart ve Batı Berlin'de de dayanışma genişliyor. Buralardan NETAŞ grevcilerine dayanışma mesajları iletildi, dayanışma fonuna katkılar da gönderilmeye başlandı.

Bu arada Batı Berlin'de ilginç bir olay yaşandı. *İşçinin Sesi* sempatizanları NETAŞ greviyle dayanışma kampanyasını başlattıktan sonra iki ayrı kampanya daha oluştu. Greve daha çok katkı sağlayacağı için bu sevinilecek bir olaydı. Ardından, iki ayrı kampanya birleşti. Bunlardan biri, *İşçinin Sesi*'nin yürüttüğü kampanyanın da aynı çatı altına gelmesini önerince resmi TKP çizgisindeki öteki kampanyanın başındakiler "yok, o zaman biz bu işte yokuz" dediler.

Kampanyaların birleşip birleşmemesi hiç önemli değil. *İşçinin Sesi* sempatizanları greve destek çalışmasını her koşulda yürütürler ve greve destek sağlayacak her çalışmayı da olumlu karşılarlar. Önemli olan resmi TKP çizgisinin işçinin sınıfsal çıkarlarından kopuk dar çıkarcı anlayışının bu küçük olayda da yine örneklenmiş olmasıdır.

Sosyal demokratlar gibi, farklı bir düzeyde resmiler de, bir yandan grevin tam başarı kazanmasını el altından dizginlerken, öte yandan işçilerin desteğini toplamak için grevle dayanışma içinde görünüyorlar. Onları zorlayalım, görünüşü kolay kurtaramasınlar, dayanışma fonuna anlamlı bir katkı yapmak zorunda kalsınlar.

NETAŞ grevcileri, yalnızca NETAŞ işverenine karşı ve basit bir grevle yürümüyorlar. Devletiyle, sağ ve sol güçleriyle burjuvaziye, bu kadar da değil, onun artık oportünist bile denemeyecek uzantılarına rağmen mücadele bayrağını, özveriyle, coşkuyla, onurla yükseltiyorlar. Böyle olduğu için bu grev sınıf ve demokrasi mücadelesinin odağıdır.

Haydi dayanışmaya!
Haydi görev başına!

İşçinin Sesi'nin duyurusu

Gazetemizin bu sayıyla başlayarak üç sayısının satış gelirini NETAŞ greviyle dayanışmaya ayırdı. Yurtdışındaki örgütlerimiz bu üç sayının satış gelirlerini bulundukları yerlerde topladıkları dayanışma fonuna katarak grevi işçilere göndersinler.

Arkadaş sen de işçisin! Dayanışma göstermelisin!

Türkiye'de tüm işçiler, emekçiler için, ekmek ve demokrasi mücadelesi açısından büyük önem taşıyan bir grev yürüyor. Grevin parasal olanaksızlık engeline takılmadan sürebilmesi için grevci işçiler dayanışma kampanyası açtılar. Bu kampanyada sınıf kardeşlerinden birer saatlik ücret çağrısı yaptılar. Çeşitli yöre ve fabrikalardan işçiler, çeşitli sendikalar, ilerici sanatçılar kampanyaya katılıyorlar.

Yurtdışındaki işçi arkadaş!

Sen de işçisin, dayanışma göstermelisin!

İşçi olduğun için sen de sömürülüyorsun, işsizlikle yüzyüze kalıyorsun vb., ama ne olursa olsun, sen, Türkiye'dekinden daha iyi koşullarda yaşıyor ve çalışıyorsun. Türkiye'de işçiler bir saatini NETAŞ grevcilerine veriyorlarsa, sen bir gününü, bir haftanı verebilmelisin!

Yalnızca sen kendin vermekle kalmayıp, çevrendeki başka uluslardan işçilerden de katkı istemelisin!

Türkiyeli-yabancı, yurtiçinde-yurtdışında olsun işçilerin düşmanı, çıkarı bir ve aynıdır. NETAŞ işçilerinin İstanbul'da diktikleri mücadele ve dayanışma bayrağını, sen de bulunduğun yerde, tüm işçilerle birlikte dalgalandır!

Katkınızı şu hesaba gönderebilirsiniz:

NETAŞ
MIDLAND BANK
BANK CODE: 40 05 05
ACCOUNT NO: 01078577

Katkınızı şu hesaba da gönderebilirsiniz:

ANADOLU BANKASI
ÜSKÜDAR ŞUBESİ
HESAP NO: 17757 İBRAHİM ÖREN (NETAŞ İŞÇİLERİ)
İSTANBUL